Milliyet

ÇOCUK

31 Aralık 1979 • Sayı: 53 • 10 Lira

Her hafta

ANSİKLOPEDİ eki armağan ediyoruz

Bir çizgi romanın tamamı

JAN DARK

OKURUN SESİ

● Dergimizi çok seviyorum. "Totoş" ve "Red Kit" gibi çizgi-romanları yayımladığımız için teşekkür ederim. "Bilmece Bulmaca"ya daha çok yer verirseniz sevinirim.
AHMET BÜKE
(Gördes)

● Dergimizi çok seviyorum. Yeni yarışmalar düzenlerseniz çok sevinirim.
MELEK HOCAOĞLU
(Boğazlayan)

● Dergimizi ilgiyle okuyorum. Uzayla ilgili konulara yer verirseniz sevinirim.
LEVENT DUMAN
(Balıkesir)

● Milliyet Çocuk Dergisi'ni severek okuyorum. Çeşitli yarışmalar düzenlerseniz sevinirim.
M. MURATOĞLU
(Ankara)

● Dergimizde yayımladığınız ansiklopedi eki ben ve arkadaşlarım için yararlı oldu. Böyle bir dergi yayımladığınız için çok teşekkür ederim.
ÇETİN DURAN

● Dergimizi çok beğeniyorum. "İnce Memed"in devamını yayımlarsanız çok sevinirim.
FARUK AKÇABEY

"İnce Memed"in ikinci bölümü yeni dildimizde yer alacak sevgili okurumuz...

● Dergimizi severek okuyorum. Çizgi-romanları çok seviyorum. Jules Verne'in yapıtlarına daha çok yer verirseniz sevinirim.
ÇAĞLAR ERSÖZ
(Bafra)

● Dergimizde yayımlanan klâsik romanların arasında yerli yapıtlara da yer verirseniz çok sevinirim.
ÖZLEM ÖCAL
(Antakya)

bizden size

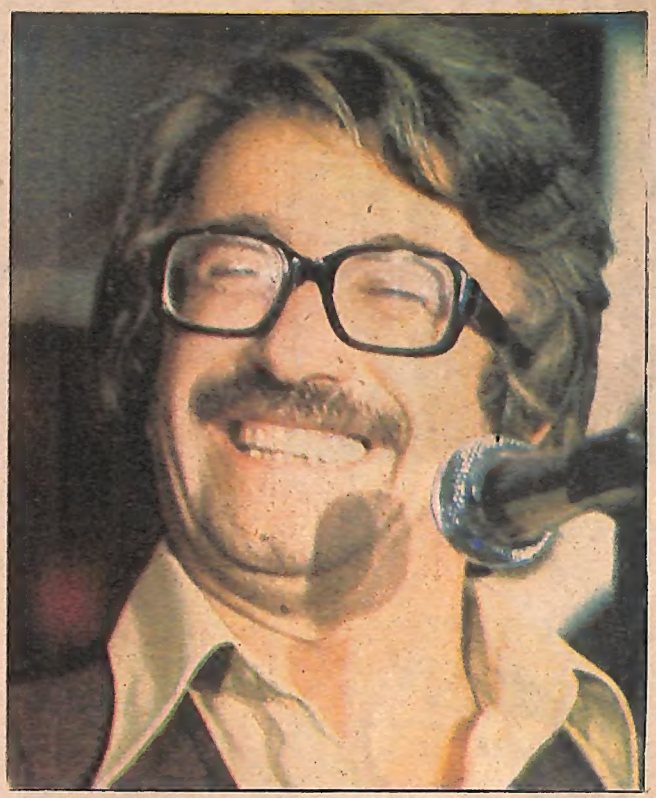

SEVGİLİ çocuklar bu yılın son sayısında size MERHABA diyoruz. Önümüzdeki yıl size aşamalı olarak bir çok yenilik sunacağız. Aşamalı yenilik ne demek diyeceksiniz. Bazı teknik ve ülkenin döviz sıkıntısının getirdiği engeller bizi buna zorladı. Gelecek sayımızda size bunu ayrıntılı olarak anlatacağız.

İlk sayımızda artık "Kirpi Çocuk" yok. Umur Bugay ağabeyiniz bu serüvenlere bir süre ara vermek istedi. Onun yerine dört hafta süreyle Altan Erbulak'ı okuyacaksınız. Altan ağabeyinizden sonra aynı sütunlarda çok sevdiğiniz, beğendiğiniz sahne ve perde yıldızlarının sizler için yazdıkları anıları, öyküleri, izlenimleri bulacaksınız.

SEVGİLİ çocuklar, bundan böyle derginizde zaman zaman diğer ülkelerin çocuklarıyla aranızda bir köprü kurma çabasına giriyoruz. UNICEF ile işbirliği yaparak dünyanın dört bucağından çeşitli ülkelerin çocuklarının yaşam öykülerini, o ülkenin özelliklerini ayrıntılı bir biçimde aktaracağız size.. Yaşıtlarınızın neler okuduklarını, neler yediklerini, nasıl bir yaşam sürdüklerini, törelerini, giysilerine varıncaya dek, renkli resimlerle sunacağız. Bu bilgilerin, okulda edindiklerinizle birlikte size geniş ufuklar açacağına inanıyoruz.

İÇ SAYFALARDA

Uzay Çocukları / 4
Ulu Bir Orman Gibi / 8
Halit Kıvanç Sizlerle / 9
Edebiyat Sevgisi / 10
Unicef / 12
Mehmet'in Çevre Dos.../ 18
Yeni Yıla Girerken / 51
Test / 52
Taşkın Amca / 55
Pıtırcık'ın Serüvenleri / 56
Kirpi Çocuk / 57
Larry Yuma / 59
Bilmece-Bulmaca / 62
Yanıtlar / 64
Mektup Arkadaşı / 64
Okurdan Okura / 65
Eğlence Sayfası / 66

Milliyet ÇOCUK DERGİSİ

Sahibi: Milliyet Gazetecilik A.Ş. adına ERCÜMENT KARACAN

Genel Yayın Müdürü: ÜLKÜ TAMER

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: GÜL ÖNET

Teknik Yönetmen: MEHMET İLKORUR

Pazartesi günleri yayımlanır ● 31 Aralık 1979 ● 1979 / Sayı 53 ● Sıra No: 344

Milliyet Yayın A.Ş. tarafından hazırlanmış, Milliyet Ofset Tesisleri'nde basılmıştır ● *Adres:* Milliyet Çocuk Dergisi, Milliyet Yayınları, Basın Sarayı, Cağaloğlu İstanbul ● *Abone koşulları:* 1 yıl, 455 TL / 6 ay: 227.50 TL ● Uçakla: 1 yıl: 553 TL / 6 ay: 266.50 TL ● Yabancı ülkeler için ayrıca posta ücreti eklenir ● Türkiye'de satış fiyatı: 10 TL ● Kıbrıs için satış fiyatı: 12.50 TL

UZAY ÇOCUKLARI

KİRLİ GEZEGEN

ŞİMDİ HER YER TERTEMİZ. HAVA OKSİJEN DOLU. SULAR PIRIL PIRIL... KIRLAR ÇİÇEKLERLE DOLU. AĞAÇLARIN ARASINDA HAYVANLAR KOŞUŞUYOR.

YA ŞEHİRLER.. ATALARIMIZIN KURDUĞU UYGARLIK NE OLMUŞ...

DOĞA ONLARDAN ÖC ALMIŞ SANKİ...

YAPILARIN İÇİNİ OTLAR BÜRÜMÜŞ. FABRİKALARIN DAMLARI ÇİÇEK TARLALARINA DÖNÜŞMÜŞ. YÜKSEK YAPILARIN PENCERELERİNDEN SARMAŞIKLAR GÖRÜNÜYOR. DAMLARDA BİLE AĞAÇLAR YETİŞMİŞ...

DEMEK BİZ BURADA YÜZYILLARCA KAPALI YAŞARKEN ARINIP TEMİZLENMİŞ DOĞA...

YALNIZ BİR SORUNUMUZ VAR. ARA ARA PİSLİK GÖLLERİ OLUŞMUŞ. SABIRLI BİR ÇALIŞMAYLA UZUN BİR SÜREDE DE OLSA TEMİZLERSİNİZ.

UYARILARINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ. KÖTÜ VE KORKULU BİR OLAY SEVİNÇLİ BİR OLAYA DÖNÜŞTÜ. ARTIK ÖZGÜRÜZ. GEZEGENİMİZE YENİDEN SAHİP OLACAĞIZ.

SİZLERE YARDIMCI OLMAYI GÖREV SAYARIZ.

BABA TAMAM. ÇOK İYİ BİR ENERJİ SİSTEMLERİ VAR. PİLLERE EN AZ YÜZ YIL YETECEK KADAR ENERJİ DOLDURDUM.

YAŞSA YAKIŞIKLI. IŞIĞIMIZ YANACAK MAKİNELERİMİZ ÇALIŞACAK YENİDEN.

HAYDİ BAYLAR. ARMIZIN ŞEREF KONUĞUSUNUZ.

SAĞOLUN SAYIN BAŞKAN. İLK ÖNCÜLERİ İZNİNİZLE BİZ GÖTÜRELİM.

ERTESİ GÜN MANTAR, ADADAN İLK KEZ AYRILANLARLA YOLA ÇIKTI...

İŞTE GÜN. DÜŞÜNÜ KURDUĞUN KARA PARÇALARI AŞAĞIDA.

ÇOK MUTLUYUM. GEZEGENİ DOLAŞABİLİR MİYİZ BAY BİLGİN?

BU İŞ MANTAR İÇİN ÇOK KOLAY. HAYDİ MANTAR. ŞU GEZEGENİ BİR DOLAŞALIM.

NE KADAR GÜZEL BİR GEZEGENİMİZ VARMIŞ. NASIL KIYMIŞLAR, NASIL KİRLETMİŞLER DEDELERİMİZ ANLAMIYORUM.

HEPSİ KONFOR, RAHATLIK ADINA OLMUŞ BUNLARIN. UZUN SÜRE DOLAŞTIK. ŞİMDİ GÖKTAŞININ DÜŞÜŞÜNÜ GÖRDÜĞÜMÜZ, ADANIZA EN YAKIN YERE İNİYORUZ.

YAŞASIN ARTIK UYDURUK BİR DOĞADA YAŞAMIYORUZ. HER ŞEY GERÇEK BURADA.

BU YEMİŞLER ÇOK TATLIYMIŞ. SEN DE YESENE GÜN.

DUR KARDEŞİM ÇÖPÜNÜ YERE ATMA.

BİR KÜÇÜK ÇÖPTEN NE OLUR SANKİ?

BİR ALIŞKANLIK SORUNU BU... ÇEVRE KİRLİLİĞİ BİR KÜÇÜK UMURSAMAZLIKLA BAŞLAR. SONRA BÜYÜR BÜYÜR VE GEZEGEN PİSLİĞE BULANIR. DEDELERİMİZİN YANLIŞINA BİZLER DÜŞMEYELİM ARTIK.

ÖZÜR DİLERİM GÜN AĞABEY. ÇOK HAKLISIN. ÇOCUKLARIMIZI DA İYİ TERBİYE EDELİM. YAZIK OLMASIN BU GÜZEL DOĞAYA

EY ÇOCUKLAR GEZEGEN SİZE TESLİM. BİZLER DE KENDİ GEZEGENİMİZİ BULMAK İÇİN YOLA ÇIKALIM ARTIK...

SİZLERİ ÇOK SEVDİK. HİÇ UNUTMAYACAĞIZ.

HOŞÇA KALIN ÇOCUKLAR.

GÜLE GÜLE İYİ İNSANLAR YOLUNUZ AÇIK OLSUN.

BENİM GÜZEL SEVGİLİ GEZEGENİM. SENİ BİR BULABİLSEM. SAYISIZ YILDIZLARDAN HANGİSİ BENİM GÜNEŞİM. UZAYDA NE YOL VAR, NE ADRES. NE YAPACAĞIM ŞİMDİ?

52

MAVİ

SON

ÖYKÜ

ULU BİR ORMAN GİBİ

HAKKI ÖZKAN

O zamana kadar ne konuştuklarını bilmiyorum. Odaya girdiğimde hepsinin yüzü düşünceliydi. Babam, babaanneme:

— Benim yerimde sen olsan ne yapardın anne? dedi.

Babaannem gülümsedi. Yüzündeki elle tutulurcasına belli olan kırışıklıklar bile aydınlandı. Babama baktı:

— Sözü fazla uzatmayacağım, dedi. Biraz dolambaçlı lâf edeceğim ama... Dinle.

— Dinliyorum anne.

Babaannemin bir kaç dişi kalmış ağzının içine baktı âdeta.

— Kıraç ovalarda ya da şurda burda tek başına olan ağaçlar vardır, görmüşsündür. Kocamandırlar. Bazılarının başları göklere değer. Yemyeşildir. Capcanlıdır. İçlerinde olağanüstü verimli olanlar da bulunur. Ama bu ağaçları düşünür, can gözüyle incelersen, yüreğine kurşun gibi bir acı çöker. Çünkü bu ağaçların yazgısı da tıpkı arkasız, kimsesiz, yoksul emekçilere benzer. İstedikleri kadar görkemli görünsünler, ayakta dursunlar, en kötü mevsimde tüm yeşil olsalar bile para etmez. Çünkü yalnız başınadırlar. Kavurucu sıcaklara, susuzluklara, fırtınalara, sel baskınlarına, dondurucu soğuklara göğüs germek zorundadırlar. Yalnız ağaçlar korkunç fırtınalarda ayakta çıtır çıtır kırılmamak için olağanüstü güç harcamak zorundadırlar. Bu ağaçlara kara günlerde bakarsanız çok şey öğrenirsiniz. En güvendiği, en sevdiği körpecik dalları çıtır çıtır kırılır, yerlere serilir. Hoyratça köklerinden sökülür, topraktan atılırlar.

Babaannem sustu bir an.

— Ne demek istiyorsun? dedi annem.

— Sabırlı ol kızım, dedi, babaannem.

Annem sustu, başka şey demedi.

Babaannem sözünü sürdürdü:

— Tek ağacın başına gelebilecekleri anlattım, bir de ormanların durumunu anımsayın. Bir deniz gibidirler, bir rüzgârda sallantıları dalgalara benzer. Yeşil bazı yerde çok açık, hattâ sarı, bazı yerde kırmızı, pembe, mor, bazı yerde kara olur, ak olur, pırıl pırıl güneş görmüş suya dönüşür yemyeşil yapraklarda...Omuz omuza vermiş ağaçları düşünün: Azgın rüzgârlar, korkunç fırtınalar, akla gelmeyen felâketler, düşüncesiz kişilerin yaktığı ateşler bazılarını yaksa bile tümünü ortadan kaldırabilir mi, ha?

Babaannem soru dolu gözlerini hepimizin üzerinde gezdirdi.

Soruyu babam yanıtladı:

— Kaldıramazlar, dedi.

— Kaldıramazlar ya, kaldıramazlar elbette! Kaldırmaya güçleri yetmez de ondan kaldıramazlar... diye söylendi.

Yavaş yavaş, bir sigara yaktı, bir kaç nefes çekip sözünü sürdürdü:

— Ormana hiçbir şey yapamazlar, dedi, neden yapamazlar? Ne rüzgâr, ne kar, ne yıldırım para eder. Nedenini hiç düşündünüz mü?

— Ben söyleyim mi babaanne? dedim.

— Söyle, dedi, gülümseyerek.

— Çok oldukları için.

Güldü babaannem seyrek, fukara mezarlığına benzeyen dişlerini göstererek:

— Başka?

Annemle babamın yüzüne baktı, soru dolu gözlerle ama verecekleri cevabı beklemeden kendisi konuştu:

— Çünkü ormandaki ağaçlar birbirine destek olurlar. Bu dayanışma yüzünden ne fırtınalar, ne karlar, kışlar, kıyametler, yangınlar, zelzeleler, toprak kaymaları onlara hiçbir şey yapamazlar. Kırılanın, dökülenin, yananın yerine yenisi gelir. Bütün bunlar geçince orman bir deniz gibi dalgalanır, uğuldar. Birlik ve beraberliğin tadını çıkarır, türküsünü söyler, kuşuyla, böceğiyle, yaprağıyla, hayvanıyla, dalıyla, güneşiyle, suyuyla, yağmuruyla. Çokluk elbette iyi bir şey ama el ele vermedikçe bir işe yaramaz. Anladınız mı ne demek istediğimi?

Babam, yüzüne baktı; az önceki düşünceli yüzü aydınlanmıştı:

— Yani sen demek istiyorsun ki... dedi.

— Evet, yani ben demek istiyorum ki... Siz de öyle yapmıyor musunuz el ele verdiğinizde, büyük, acımasız bir fırtına karşısında, hakkınızı, hukukunuzu almak için... İyi günlerde olduğu kadar kötü günlerde de davul çalıyor, zurna çalıyor, halay çekiyor, türkü,

Devamı 64'cü sayfada

halit kıvanç
SİZLERLE

GÜLE GÜLE 79... HOŞ GELDİN 80...

GİDENİ uğurlarken de, geleni karşılarken de aynı güler yüzü göstermek, her şeyden önce bir konukseverlik gereğidir. Hele bizim gibi, konuklarına herkesten çok ilgi göstermesiyle tanınmış bir ulus için.. O halde tüm gür sesimizle ve de yürekten içtenliğimizle, torbasını sırtına atıp, bavulunu eline almış, sonsuza doğru yollanan 1979 yılına "Güle güle" diye bağıralım. Hemen ardından da aynı coşkuyla, elinde gıcır gıcır yeni bavulu, sırtında pırıl pırıl yeni giysileriyle, genç ve dinç adımlar atarak bize doğru koşan 1980'e seslenelim: "Hoş geldin.. Hoş geldin.."

Her yıl 31 Aralık akşamı insanların eğlenmek istemesi, dünyanın pek çok yerinde gelenek gibidir. Sanki bu geceyi neşe içinde geçirirse, yılın tamamını da aynı neşeyle geçireceğini umar çok kişi.. Ya da "Bütün yıl sıkıntı, üzüntü çekiyoruz. Hiç değilse yılda bir kez eğlenelim" der kimi.. Kısaca, herkes bir şey söyler ve sonunda 31 Aralık akşamı "eğlence gecesi"ne dönüşür. Eski yıldan kurtulmanın sevinci midir bu? Yoksa yeni yıla kavuşmanın mutluluğu mu? Herhalde ikisi de.. İnsanlar için her "yeni" bir "umut ışığı" olduğu için, doğal görmeli "yeni yıl"a böyle coşkuyla sarılmayı.. İnsanoğlu çoğu kez umutla yaşar. "Eski"nin tüm hayal kırıklıklarının, "yeni"nin umut denizinde eriyip gideceği sanılır. Bu bakımdan sıkıntılı, kederli, çileli günlerini, gecelerini anımsar ve "Aman şu eski yıl gitsin de kurtulalım" der. "İyi şeyler getirecek" umudu içinde sevinçle karşılar yeni yılı da.. Sırf "yeni" olduğu için..

Haydi gelin arkadaşlar.. 1979 yılını yaptıklarıyla ve yapamadıklarıyla başbaşa bırakalım. "İyi yaptı, kötü etti" diye tartışmadan.. Hani ne derler: "Gidenin arkasından konuşmak ayıptır" diye.. Konuşmayalım biz de.. Herkes gibi umutla karşılamaya hazırlanalım yeni yılı...

●

1980, ilginç bir yıl... Daha gelmeden nereden mi anladım? Adı üstünde: "Artık yıl"... 1980 yılı boyunca günlük konuşmalarımızda, söz gelimi "Şu yılın 365 günü" diyemeyiz. Çünkü 1980 yılı 365 gün değil.. Tamamı tamamına 366 günü var yeni yılın.. Bizi bir gün fazla yaşatmak için geliyor 1980.. Sağolsun!.

Bilirsiniz: "Takvim", insanların zamanı değerlendirmek için kurdukları bir düzendir. Bu değerlendirmeyi yapmak için çeşitli biçimler denemişlerdir. Bugün de değişik zaman düzenlemesi uygulayan yerler ve insanlar vardır. Ancak yeryüzündeki insanoğullarının büyük çoğunluğu, uygar dünyanın doğru bulduğu bir takvim biçimini uygular. 1926 yılından beri biz de aynı takvimi kullanıyoruz. Buna göre her yıl 365 gün, 12 ay, 52 haftadır. Ne var ki, dünyamız güneşin etrafındaki dönüşünü tam 365 günde tamamlayamıyor. 365 günü geçiyor bu.. 5 saat 48 dakika 46 saniye fazlalık var.. İşte yıllar önce bu gerçeği dikkate almış ve zamanın doğru hesaplanması için bir çare düşünmüşler. Sonunda 365 günden artan saatlerin toplanması ve yıllardan birine eklenmesi uygun görülmüş. 5 saat 48 dakika 46 saniye, yuvarlak hesapla 6 saat kabul edilmiş. Dört yılda bir bunları toplarsak: 4 kez 6 etti mi 24 saat?. Yani tam bir gün.. İyi ama bu bir günü hangi aya eklemeli? Bakmışlar ki, Şubat'cık pek fakir. Her ayın 30 günü varken, biçare Şubat'a 28 günden fazla vermemişler. "Haydi, demişler, o bir günü de Şubat'a ekleyelim. Hiç değilse, dört yılda bir o da sevinsin.. "Böylece "artık yıl" doğmuş. O "artık gün" de Şubat'ın 29'uncu günü olmuş. (Şubat'ı çok mu acındırdım? Elbette.. Ne de olsa, ben de Şubat'ta doğmuşum...)

İşte sevgili okurlarım, 1980 yılı, Şubat'ına bir gün fazlanın eklendiği yıllardan biri.. Yani 1980'in tam 366 günü var. İsterseniz daha ince hesapla söyleyeyim: 1980 yılı, 8784 saat sürecek... Tam 527.040 dakika... Yeni yılın 31.622.400 saniyesi var. Daha da derine inersek: 1.897.344.000 salise sürecek 1980 yılı.. Yeter mi? Aklınızı çok mu karıştırdım? Haydi öyleyse, iki yılbaşı şakasıyla bu karışıklığı unuttturayım.

●

Yargıç, hırsıza soruyor:

— Çaldığın pakette ne vardı?

— Bilmem ki efendim.. Karıma sürpriz olsun diye yılbaşı gecesi, saat tam 24'de açacaktık.

●

Yılbaşı gecesi lokantada müşteri garsona çıkışıyor:

— Ne biçim lokanta burası? Bana getirdiğiniz hindinin bir ayağı ötekinden kısa..

— İyi ama efendim.. Ben size o hindiyi yemeniz için getirmiştim. Dans etmeniz için değil..

●

Haydi bakalım, iyi yıllar hepinize.. 1980'in tüm dünyaya mutluluk, sağlık, huzur, barış, başarı, özgürlük, eşitlik, kısaca iyilerin en iyisini getirmesini dileyelim. Yeni yılda da hep birlikte olmak umuduyla...

edebiyat sevgisi

selim ileri

BİR ŞİİRİ YORUMLARKEN

OKTAY Rifat'la Orhan Veli'nin birlikte yazdıkları şiiri anımsıyor musunuz? "Kuş ve Bulut"u? Hani, siz yorumlayın dilerseniz, demiştim. Şöyleydi şiir:

"Kuşçu amca! / Bizim kuşumuz da var, / Ağacımız da. / Sen bize bulut ver sade / Yüz paralık."

"Bir oyun olsun bu. 'Kuş ve Bulut'u yorumlayın," diyordum, "bu yorumu gerçekleştirirken nelerden yola çıktığınızı da açıklayın. Gelen yanıtlar arasından en güzel üç tanesini seçeyim ben de."

Üçle yetinemeyip dört ayrı yorumu seçtim. Hepsi de birbirinden ilginç. Önceki yazılarda da söylediğim gibi, edebiyat yapıtının yorumlanmasında kesin ölçütler bulmak güç, hattâ olanaksızdır. Kendi beğenimiz, ruhsal yapımız ve kuşkusuz kültür birikimlerimiz işin içine karışır. Önemli olan, okuduğumuz metin üzerine düşünmek, ondan kendi dünyamıza yeni renkler katabilmektir...

İSTANBUL'dan Ela Tek "Kuş ve Bulut"a ayrıksı bir yorum getiriyor. Bu kardeşimiz on iki yaşında ve orta ikinci sınıf öğrencisi. Ela Tek'in yazdıklarını okuyalım:

"Ozan, her şeyi para ile satın almaya alışmış, kuşçu amcadan bulutu da bu yöntemle almak istiyor. Bunun için de buluttan bir miktar, 'yüz paralık' almak istiyor.

"Özgürlüğü engellediği kuşa kendi istediği kadar bulut verip, eğlenmeyi düşünüyor.

"Tutsak ettiği kuş, ağaç gibi bulutu da kendi egemenliğine almak için çaba harcıyor. Para öneriyor."

Sevgili kardeşimizin yorumu gerçekten ilginç, dahası şaşırtıcı. Doğrusu "Kuş ve Bulut"a bu açıdan bakmak aklıma hiç gelmemişti. Bu yorumu üstüste bir kaç kez okudum. Ela'nın ileri sürdüğü savları şiirin sözcükleri de içeriyor mu? Bir bakıma. Sanki... Ama bir de şöyle düşünmek gerekiyor kanısındayım:

Şairler ince duyarlı kişilerdir. Hele usta şairler. Oktay Rifat'la Orhan Veli edebiyatımızın yüz akı sanatçılardandır. Oktay Rifat bugün de birbirinden güzel, anlamlı, uygarlık özlemleriyle yüklü şiirler yazıyor. Unutulmayacak bir romanı, başarılı oyunları var. Genç yaşta yitirdiğimiz Orhan Veli'yse bize bir demet yepyeni şiir bıraktı. Şiirin yorum araçlarından söz açan yazılarda, size, bir metni ille tarihsel çizgisi içinde ele alalım demiştim. Bu tarihsel çizgi; hem sözkonusu metnin kendi çağı içindeki yerini saptamamızı sağlar, hem de sanatçının kendi tarihine eğilmemizi. Bu görüngeden baktığımızda Oktay Rifat'la Orhan Veli'nin kuşların, ağaçların özgürlüklerini kısıtlama özleminde sanatçılar olduğunu söylemek bence olanaksızdır.

AĞAÇ

Ağaca bir taş attım:
Düşmedi taşım,
Düşmedi taşım.
Taşımı ağaç yedi;
Taşımı isterim,
Taşımı isterim!

Oktay Rifat - Orhan Veli

Öyle sanıyorum ki, Ela Tek, aşırı duyarlı kalbiyle eğilmiş soruna. Evet, kimseler kuşları tutsak etmemeli, kimseler her şeyin parayla elde edilebileceğine inanmamalı... Oktay Rifat'la Orhan Veli'nin şiirine gelince, onlar, belki de bulutların da kuşlar ve ağaçlar kadar yakınımızda olmasını istiyorlar. Ne dersiniz?

İSTANBUL Sait Çiftçi İlkokulu'ndan sekiz yaşındaki Elif Doğru'ysa "Kuş ve Bulut"u yorumlarken şöyle diyor:

"Bu yorumları açıklarken kuş, bulut ve ağaçla bize anlatılmak istenilenin ne olduğunu düşündüm. Gerçekten kuş, bulut, ağaç mıydı anlatılanlar?

"Kuşçu amcadan bulut isteniyor. Ama bu, ille de bir kuşçuya sesleniş değildir. Herhangi birine söylenmiş olabilir. Karşısındakine seslenirken, bizim bazı düşünceler altında yatan amaçlarımız vardır. Bu amaçların gerçekleşmesi için tüm açıklamalar da hazırdır. Ama bir dayanak bulamayız. Eğer bize böyle sağlam bir dayanak hazırlansa bilgi tohumlarımızı, becerilerimizi, amaçlarımızı topluma yararlı bir fidan gibi dikeriz.

"Eğer bir fakir kesimin içinde isek, böyle bir destek aramak hayalcilik olur. Böyle bir kesimin pek çok sorunu vardır. Kısacası böyle bir durumda isek, bilgi güneşimizin ışıklarına ve aydınlığına perde çekilir. Bunu da yırtmak için amaçlarımıza gücümüzün yetersizliği ortadadır. Ama maddi yönün iyi olması demek, amaçların ispatı demektir. Ama bu ispat gerçekleri gölgede bırakabilir. İşte bu gölgeler ortadan kalkarsa güneş her yeri ısıtır, aydınlatır. Neden olmasın?"

Bu sevgili kardeşimizse "Kuş ve Bulut"a büsbütün bağımsız bir yorumla yaklaşıyor; asıl kendi söylemek istediklerini dile getiriyor. Öte yandan söylediklerinin doğruluk payını hangimiz yadsıyabilir? Güneş her yeri ısıtsın çocuklar!

ŞİİR – YORUM

Oktay ağabeyle Orhan ağabey
Yüz paralık bulut istiyorlar
Bulut da parayla olur mu hiç
Ben onlara
Kocaman bir bulut vereyim
İsterlerse çiseleyen yağmur da
Yeter ki onların
Gönülleri olsun

Sahir Kolçak

İZMİR'den Tuna Saran adlı arkadaşımız da başarılı bir yorum iletmiş. Tuna Saran orta son sınıfta öğrenciymiş ve on dört yaşındaymış. Onun yorumunu okuyalım şimdi de:

"Burada şairler okurlarını şaşırtmak istiyorlar her şeyden önce. Okuduğum kadarıyla Orhan Veli'nin şiirlerinde şaşırtma öğesi her zaman öne çıkıyor. Örneğin, bize birdenbire denizi görebileceğimizi söylüyor... Sonra bu şiirin iki şair tarafından yazılmış olması da bir şaşırtmacadır.

"Şairler kimbilir belki de niyet, azat kuşları satan bir satıcı karşısındadırlar. Ve tutsak kuşlara üzülerek, onların gökyüzündeki bulutlar kadar özgür olmalarını dilemektedirler. Bunu da kuşların hepsini kurtaramayacaklarını düşünerek, 'kuşçu amca'ya parayla satın alınması olanaksız doğayı, bulutları, özgürlüğü hatırlatarak gerçekleştirmek istiyorlar."

SAYIN Tuna Saran arkadaşımızın yorumu beni çok etkiledi. Gerçekten de Orhan Veli, Oktay Rifat ve Melih Cevdet Anday adlı şairlerimiz "Garip" şiir akımı çerçevesi içinde yazdıkları yapıtlarda, "şaşırtma öğesini" bir yenilik olarak sunmuşlardır bize. Tuna'nın anımsattığı şiirinde şöyle diyordu Orhan Veli:

"Gemliğe doğru / denizi göreceksin; / Sakın şaşırma!"

Ama Tuna Saran'ın başarılı yorumundan da kavrayabileceğimiz gibi, bu şaşırtmaca öğesi öyle gelişigüzel, boş yere kullanılmıyor. "Garip" akımı şairleri, şaşırtmanın ardında toplumsal ya da bireysel gerçeklikleri dile getiriyorlar. "Kuş ve Bulut"ta Oktay Rifat'la Orhan Veli de belki gerçekten tutsak azat kuşları için üzülüyorlardı...

ESKİŞEHİR'den orta üç öğrencisi Sahir Kolçak adlı kardeşimse, "Kuş ve Bulut"u şiir yazarak yorumlamış. Bu tatlı, güzel şiiri bu haftaki Edebiyat Sevgisi'nin kareleri içinde okuyacaksınız. Öteki karedeyse Oktay Rifat'la Orhan Veli yine birlikte sesleniyorlar size.

Sahir Kolçak da, tıpkı Tuna Saran gibi "Kuş ve Bulut"taki olanaksızlıktan kaynaklanan (bulut satın almak) şaşırtma öğesine eğiliyor; bir yandan da bu iki ünlü şairimizin gönüllerini hoş tutuyor. Ne güzel yazmış değil mi Sahir Kolçak? (Bu arkadaşımızın bana yönelttiği bir de soru var. Ama onu bir başka hafta, tek bir yazı içinde yanıtlamak istiyorum.)

BÖYLE işte sevgili kardeşler. Dört ayrı yorum, dört ayrı bakış açısı. Edebiyat, bizim dünyaya bakışımıza yeni çevrenler açtıkça anlamına erişir. Hele bu yeni çevrenleri karşılıklı tartışır, birbirimizin görüşlerini saygı ve sevecenlikle dinlersek daha umutlu, daha ışıklı bir yarına kavuşuruz. Edebiyat, insan yaşamına güzelduyunun (estetik'in) verilerini katarken, güzelliği sevmemizi de sağlar. Güzelliğin ise kötülükle, acımasızlıkla en küçük bir ilintisi bile düşünülemez. Güzelliği konuştukça yeni güzellikler elde edebiliriz. Bunu gibi karşılıklı söyleşme, bizi ortaklaşa çalışmalara götürür. İnsanlık, uygarlık adına neye sahipse, bunu ortaklaşa çalışmaya borçludur... Hepinize esenlik dolu günler.

Dağarcık

ORHAN VELİ KANIK

1914 yılında İstanbul'da doğdu. 1950 yılında aynı kentte öldü. Cumhuriyet döneminin yenilikçi şairlerinden. 1949 Ocak'ından 15 Haziran 1950'ye dek çıkardığı Yaprak dergisinde Türk şiirinin dönemeçlerinden birini oluşturdu.

İlk şiirlerini, arkadaşları Oktay Rifat ve Melih Cevdet'le birlikte Varlık dergisinde, 1936'dan sonra yayımlamaya başladı. Şiiri birtakım kalıplardan ve yıpranmış benzetmelerden kurtararak, daha kısa, daha basit bir biçime soktu. Yalın bir halk dili kullandı. Gündelik sözlerle, zaman zaman yergi ve espriden yararlanarak, gündelik yaşantılar üzerine yazdı. "Garip" (Oktay Rifat ve Melih Cevdet'le birlikte, 1941), Vazgeçemediğim (1945), Destan Gibi (1946), Yenisi (1947), Karşı (1949), şiir kitaplarından bazılarıdır.

Ayrıca, yalın sevinçleri yalın söyleşilerle dile getiren bu şiirler, ölümünden sonra tek kitapta da derlendi: Orhan Veli, Bütün Şiirleri (1951). Sanatçının düzyazıları ve öyküleri, çevirileri de vardır...

bangladeş'li shishir

Bu sayfalarda Bangladeş'i 15 yaşında bir erkek çocuğun ağzından dinleyecek, büyük bir ülkenin minik bir kasabasının yaşantısını izleyeceksiniz... Sizlere, ileride de çeşitli ülkelerde yaşayan kardeşlerimizin öykülerini sunacağız...

Benim adı Shishir Kumerjee, 15 yaşındayım. Köyümüzün adı Khari Khali. Resimde beni, iki muz ve luchi (bir tür puf böreği) den oluşan kahvaltımı ederken görüyorsunuz. Bu muzlar bizim evin önündeki ağaçta yetişiyor. (Üstte)...

KHARI KHALİ KÖYÜ

BİR yabancı gözüyle Shishir'in köyüne çok güzel demek mümkündür. Çevresi geniş topraklarla çevrilidir. Çin'lilerin giydiğine benzer, koni biçiminde, "toka" denilen şapkalarıyla işçiler eğile kalka bu topraklar üzerinde ekim yaparlar, biçerler.. Evler yüksek yüksek palmiye ağaçları, kocaman yapraklı ve yoğun hevenkli muz ağaçlarıyla çevrilidir.

Toprağın bu insanlar için her şey demek olduğunu anlamak çok zor değildir. Bir ailenin doyması için bu toprak çok gereklidir.

Khari Khali'de 600 kişi yaşar. Köyün genişliği 1.5 kilometre, uzunluğu ise 9 kilometre kadardır. Tuğladan yapılmış bir kaç evin dışındakiler, kireç ve kamış karışımı olup, üzerileri kurumuş çamur ve inek gübresiyle sıvalıdır.

Köyde dükkân yoktur. Alışveriş için anayoldan 1.5 kilometre uzaklıktaki Bishoi Khali'deki pazara gitmek zorunludur. Köylülerin yemekleri çok basittir; çokça pirinç, un ve luchi (bir tür puf böreği). Ekmek yenmez. Bangladeş'in başka bir kesiminden gelen çay içilir. Köylülerin çayın içine koyacak sütleri pek azdır. Çünkü inek sahibi olan kişiler çok azdır ve köyde elektrik olmadığı için sütü saklamak güçtür. Et çok az yenir. Köy halkı et satın alacak parayı hiçbir zaman kazanamaz. Irmakta balık olduğu halde balık da çok yenen bir besin değildir.

Elektrik olmadığı için köydeki hayat karanlıktan sonra felce uğrar. Gemici fenerleri işe yarayabilir, ama parafin çok pahalıdır. Aileler arası ziyaretler sıktır ve uzun konuşmayı severler. Yabancıların gözlemlerine göre, teyplere ve batı müziğine çok meraklıdırlar.

Shishir ve arkadaşları tümüyle oraya kapanmıştır. Khari Khali gibi bir köyde doğmuşsanız, orayı hiçbir zaman terkedemeyeceksiniz demektir. Hattâ okul müdürü Banarjee, başkent Dacca'yı bile görememiştir. İş için gidiş geliş olmaz. Zaten nakliye denen şey hiç yok gibidir. Köy içinde yol değil de izler vardır. Bunlar çevredeki tarlalara uzanır. Tabii ki kimsenin arabası yoktur. Tek araç, anayolda çalışan otobüstür.

EĞİTİM

Khari Khali'deki yaşam ilkokul çevresinde yoğunlaşır. Anayolun üzerinde, kıvrık demir tavanlı bu okul, ülkenin öteki okullarına oranla, karatahtası ve tebeşirleriyle bayağı iyi donatılmış sayılabilir.

250 dolayında çocuk, sabahın 10'u ile akşamın 4'ü arasında iki dönem olarak okur. Fakat bu sayı tüm çocukların ancak yarısıdır. Okul müdürü, kalemlerin bile bazı aileler için alınamayacak kadar pahalı olduğunu anlattı. Bu aileler geçimlerini sağlayabilmek için çocuklarını da çalıştırmak zorundadırlar. 15 ailenin yıllık geliri yılda 8 bin lirayı aşmaz.

Babam okul müdürüydü, şimdi emekli oldu. Çalıştığı süre içinde, beni liseye gönderebilecek kadar para biriktirdi. Köyümüzde yaşayan ailelerin çoğu yoksuldur. Burada gördüğünüz komşumuz, 25 lira gündelikle çalışan topraksız bir işçinin kızıdır. Ailesinin çok yoksul olması yüzünden, tarlada çalışmak zorunda. (sağda)...

Beni Lungi denen, geleneksel giysimizi giyerken görüyorsunuz. Pamuklu bir kumaştan yapılan bu giysi, çabuk kuruması bakımından bizim Bengal iklimine uygundur.

Kızlar ise sari giyerler. Bu upuzun pamuklu bir kumaştır. Kızlar bunu bellerinden başlayarak tüm bedenlerine sararlar ve ucunu da omuzlarından geriye doğru atarlar (üstte)...

İlkokulda, yaşları 6-10 arasında 200 kadar çocuk var. Resimde okulun ne denli uydurma bir yapı olduğu kolayca görülüyor. (üstte)... Ortadaki bölme sınıfı ikiye bölüyor. Bir yanda kızlar öteki yanda ise oğlanlar oturuyor. Alttaki resim ise öğretmenimin...

11 yaşındaki Dipti, doktorlarımızdan Binod'un kızı. Size İngilizce kitabından iki sayfayı gösteriyor (solda)... Akrur Biswas ise 32 dönümlük toprağıyla köyümüzün en büyük toprak sahibi. Arazisinde 3 ton pirinç yetiştirebiliyor. Ama pirinçlerini depolama olanağından yoksun olduğu için, düşük fiyatla satmak zorunda. Ayrıca sulama koşulları da daha çok pirinç yetiştirmesine izin vermiyor (aşağıda)...

Köyünüzde toprak sahibi iseniz kendinizi ve ailenizi doyurma şansınız var demektir. Babamın dört dönüm toprağı var. Solumda gördüğünüz Dalil Uddin'in ise hiç toprağı yok (üstte)... Pirinç toplandıktan sonra dövülerek saplarından ayrılır. Resimde gördüğünüz, bizim, "daeiki" diye adlandırdığımız aletle kabuklarından ayrılır (altta)...

UNİCEF NEDİR?

UNİCEF: (United Nations Children's Fund - Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu) - 1946 yılında New York'da dünya çocuklarına yardım amacıyla çalışmalara başladı. Türkiye'deki temsilciliği ise 1957 yılında kuruldu.

UNICEF, insanların barış içinde yaşamalarını sağlamak amacıyla kurulmuş olan Birleşmiş Milletler Örgütü'nün bir koludur. Birleşmiş Milletler Anayasasını onaylayan tüm ülkeler bu örgütün üyesidir. 24 Ekim, her yıl Birleşmiş Milletler günü olarak kutlanır.

RESİMLER :

Komşularımız ise aynı işi daha kaba saba bir aletle yapıyorlar (sağda, üstte). Köyümüzde balıkçılık da yaygındır ama çok az para getirir. Resimdeki Shushil 12 yaşındadır. Bizim komşumuzdur (sağda, ortada). Para önemli bir sorundur. Köyümüzde çömlekçilikle geçinen yedi aile vardır (sağda, altta). Elektriğimiz olmadığı için mutfaklarımız çok karanlıktır. Yemeğimiz yere oyulmuş bir delik içindeki ateşte pişer (solda, üstte). Resimde, okul müdürümüzün annesini ve kızkardeşini görüyorsunuz (üstte)...

Karşı Sayfada: Köyümüzdeki geçim araçlarından biri de kenevir yetiştirmektir. (solda, üstte)... Kenevir, tarlalarda ince kırmızı bir sap halinde büyür. Tüm Bangladeş'te 3 milyondan fazla kişi kenevir yetiştirerek geçimini sağlar (sağda, üstte)... Kenevirler başkent Dacca'ya getirilirler. Burada sepetler, çuvallar yapılarak dışarıya satılır (solda, ortada). Sık yıkanmamıza karşın hastalıklardan kurtulamayız. Resimdeki küçük Lucy kızamık olmuş, kızkardeşinin kucağında görülüyor (solda, altta). İşte şimdi Dipto'nun babası doktor Binod'u çağırmanın tam sırası (sağda, altta)...
İşte size köyümüzün en yeni kişisi. Daha henüz iki haftalık (yukarıda, solda). Yaz yağmurlarından sonra çevreye yayılan mikroplar çeşitli hastalıkları yayarlar (yukarıda, sağda). Bölgemizde üniversiteye gidebilmeyi başaran bir kaç kişiden biri, Alaiddin (yukarıda)... Hiç birimizin diş fırçası yok. Şeker kamışlarını kullanıyoruz (sağda, ortada)... Bu müziğimizi dünya radyolarında yayımlamak üzere bir konuğumuz teybe aldı. Biz de ona köydeki yaşantımızı anlattık... Öğrenmek istediğim bir şey var... Acaba siz de bizi, bizim sizi merak ettiğimiz kadar merak ediyor musunuz? (yanda).

SON

MEHMET'İN ÇEVRE DOSYASI

ATİLA ALPÖGE ■ DEVRİM ALPÖGE

DOSYANIN SON YAZISI

BU yazıyla Çevre Dosyası'nın sonuna geldik. Bu sayfayla birlikte Dosyamızı kapatıyoruz.

65 sayı boyunca çevremizle ilgili çeşitli konuları işledik. Çöpten hava kirliliğine, gürültüden petrol bunalımına kadar. Ama gene de, bir çok konuya el atamadık. Üzerinde duramadığımız konulardan bir seçmeyi aşağıda bulacaksınız. Bunları teker teker ve uzunca işlemek isterdik. Ama artık dosyayı kapama zamanı geldik.

Şimdi bir kitap hazırlamaya başladık. Bunda Çevre Dosyası'nı zenginleştireceğiz. İçine bulmacalar, oyunlar koyacağız; bir çevre sözlüğü ekleyeceğiz, "Mehmet'in Çevre Dosyası" bir kitap halinde 1980 yılı ortalarında elinize geçer ve gelecek yaz tatilinde size arkadaş olur.

Çevre konusunda şimdilik hoşça kalın...

SİZ VE ÇEVRENİZ

Çevre sorunları kimi zaman size korkutucu mu geliyor? Kendinizi çaresiz mi hissediyorsunuz? Gelecek daha da kötü olacak, diye mi düşünüyorsunuz?

Böyle diyorsanız, yanılıyorsunuz.

Tersine, gelecek daha da güzel olacak. Çünkü artık dünyanın her yanında çevresinin değerini bilen insanlar, el birliğiyle çalışıyorlar. Çevre sorunlarını bilgisizlik ve umursamazlık yarattı. Eğer siz bu sorunları düşünmeye başlamışsanız, işte artık iyiye gidiş başlamış demektir. Çünkü çevreyi bozanlar bizleriz.. İnsanlar... İyileştirecek olan da gene bizleriz. Umursama duygusu, dikkat, bilinç ve bilgi ... Bunlar bir araya gelince sorunlar bitiyor.

Çevremizi seviyorsak, bilgiyi de seviyoruz demektir: coğrafyadan hayvanların dünyasına, iklimden sosyal bilgilere kadar...

Her şeyi merak edip öğrenin.. Bilgiye hep aç kalın. Bilginin sonu yoktur. Bugünkü çevre kötüyse onu ancak bilgiyle iyileştirebiliriz. Dünyanın her yanındaki insanların yaptığı gibi... Onlara siz de katılın. Bilgi ve merakınızla... Doğa ve insan sevginizle ....

DOSYADAN SEÇMELER

Kıyı Yağması — Ülkemizin her yanı denizle çevrili. Ama bu güzel zenginliğimiz iyi kullanılmıyor. Kıyılar gittikçe halka kapanıyor. Evler, oteller, gazinolar gibi özel kullanımlar herkesin kolayca kıyıya erişmesini önlüyor. Halka açık kıyılar gittikçe azalıyor. İleride çocuklar ve büyükler nereden denize girecekler? Hangi kıyıda dolaşıp dinlenecekler?

Kumda Kirlilik — Yazın kumluk yerlerden denize girdiniz mi? Kum temiz miydi? Yoksa kirli mi? İnsanlar ellerine geçeni kuma atıyorlar. Şişeler.. kırık camlar.. konserve kutuları... Bunlar kumun içine gömülüp gözden siliniyor. Oysa biz kumda yatıyoruz, ya da çıplak ayakla yürüyoruz. Bu tür kirlenme büyük tehlike yaratıyor.

Tükürmek — Kötü bir çevre kirletmesi de tükürmek. İnsanlar durmadan yere tükürüyorlar. Hem terbiyesizlik, hem de zararlı. Çünkü tükürmek mikrop saçıyor.

Kişisel Kirlenme — Kent ortamında yalnızca hava kirlenmiyor. İnsanın vücudu da çabucak kirleniyor. Sokağa bir çıkmanız yetiyor; beyaz bir gömlek kısa zamanda simsiyah oluyor. Ya da evde pencere kapalı olsa bile tozlar içeri giriyor. Oysa hava kirliliği olmayan temiz yerlerde insan bu kadar çabuk kirlenmiyor.

Turizm Yağması — Turizm elbette yararlı bir şey. Özellikle yurdumuza yabancı para gelmesi bakımından... Bir de, yabancı ülkelerden gelen insanların birbirleriyle karşılaşıp tanışmaları, arkadaşlık kurmaları çok daha yararlı bir şey... Ancak çok fazla turist gelmeye başlarsa zararları da oluyor. Ortaya başka bir yağma çıkıyor. Her yerde derme çatma turistik tesisler kuruluyor. Bunlar çevredeki ağaçları, kıyıların doğal durumunu yok ediyorlar. Yöredeki halkın yaşamı da bozuluyor.

Böceklerin Dünyası — Böcekler tarıma zararlı diye, her türlü tarım ilacını tarlalara sıktılar... Kısa bir süre, böcekler öldüğü için ürünler daha çok yetişti. Ama sonra görüldü ki, ilaçlama yararlı böcekleri de öldürüyor. O zaman da ürün azalmaya başlıyor. Bir de zararlı böcekler kısa zamanda ilaçlara bağışıklık kazandılar ve güçlendiler. Artık kolayca yok edilemiyorlar; hem de çok ürüyorlar. Ürünlere verdikleri zarar eskiye göre daha fazla oldu. İşte, doğadaki dengeye dikkat etmeden, bilgisizce ilaçlamanın sonucu....

Çoraklaşma — Gene bilgisizlik yüzünden dünyadaki ekilebilir araziler azalmaya başladı. Yanlış ilaçlama ürünleri azaltırken, kötü girişimler erozyonu arttırdı. Toprak zayıfladı ve çoraklaştı. K[illegible]'da bazı yerlerde ortaya çöller çıkmaya başladı. Uzmanlar bu gidişi durdurmak için hemen çalışmaya başladılar; çünkü "bu bilgisizliğin sonucu Dünya için büyük bir açlık olacak" diyorlar.

İklim — Uzmanlar iklimde de tuhaflıklar gözlüyorlar. Çok soğuk kışlar... Aşırı sıcak yazlar... Beklenmedik fırtınalar... Dünyanın iklimi değişiyor mu? Eski çağların buzlar dönemi geri mi geliyor? Yoksa aşırı sıcak bir iklim mi beliriyor? Bunların cevabını daha kimse bilmiyor. Bilinen tek şey, hava kirlenmesinin atmosferdeki doğal dengeyi bozmuş olması ve iklimin değişiyor olması...

YENİ YILA GİRERKEN

Radyo ve televizyondaki ilgililer çok uzun bir süre çalışarak bu gece için özel bir yılbaşı programı hazırladılar. Sabaha kadar kesintisiz sürecek bu program içinde birbirinden güzel filmler ve şovlar var...

"Muppet Show"u tüm dünyada sevdiren iki kahraman; Ayı Fozzy ve kurbağa Kermit...

Sevgili çocuklar, bugün bir yılı daha geride bırakıyoruz. Başka bir deyişle bu yılla birlikte eski yaşımız da gerilerde kalıyor. Bir yaş daha büyüyoruz. 1979 yılında bir çok gün geçirdik. Acı, tatlı bir çok anımız oldu. Okula gittik. Kimimiz başarılı oldu, kimimiz de bir kaç dersten bütünlemeye kaldı. Neyse! Bütün bunların hepsi geride kaldı. Artık yeni bir yıla giriyoruz. Umalım ki, bu yıl tüm dünya insanları ve ülkemiz için barış dolu bir yıl olsun... Herkes sağlıklı ve mutlu bir yaşam sürsün.

Bu gece bir kısmınız evinizde televizyonunuzun başında olacaksınız. Televizyonu olmayan kardeşlerimiz de radyolarını açacaklar. "TRT"nin yılbaşı gecesi için hazırladığı özel programlarını dinleyeceksiniz. İşte size bu gece izleyeceğiniz programlardan bazıları:

MUPPET SHOW : Dünyada olduğu kadar ülkemizde de çok sevilen ünlü program... Başrollerde kurbağa Kermit ve esprileriyle herkesi kahkahalara boğan Ayı Fozzy... Başka bir deyişle "Yaramaz Bebekler"... TRT, dizinin özel bölümlerini bu gece için sizlere ayırdı.

"Muppet Show"dan başka güldürü programları da var bu gece... Metin Akpınar - Zeki Alasya çifti hepinizi gülmekten kırıp geçirecekler. Müjdat Gezen - Perran Kutman ise kendileri gibi tiyatro sanatçısı arkadaşlarıyla birlikte magazin olaylarını eleştiren bir program sunacaklar. Ayrıca, Nükhet Duru da güzel şarkılarıyla bizlerle olacak...

Diğer sanatçılardan da bir kaç örnek verelim isterseniz: Hümeyra, Şenay, Sezen Aksu, Selçuk Ural, Seyyal Taner, İbrahim Tatlıses, Tanju Okan, Nilüfer, Behiye Aksoy Emel Sayın, Ahmet Özhan, Yaşar Özel, Adnan Şenses...

Ayrıca ülkemizi dış ülkelerde başarıyla temsil eden ve Eurovision Şarkı Yarışması'nda da temsil edecek olan sanatçımız Ajda Pekkan yılbaşı gecesi bizlerle birlikte olacak...

Halit Kıvanç ağabeyinizin deyimiyle, "Hoş Geldin 1980 ve Güle Güle 1979"... Yeni yılın herkese mutluluk getirmesi dileğiyle...

TÜRKÇE

"ÇİFTÇİ İLE GEÇİMSİZ OĞULLARI

Bir çiftçinin oğulları birbirleriyle hiç geçinemez, boyuna çekişirlermiş. Babaları ne dediyse kâr etmemiş, huylarını bir türlü değiştirmemişler. Adamcağız sözle başa çıkamayacağını anlamış, bari bir örnek göstereyim, demiş. Oğullarını çağırıp, bir yığın çubuk istemiş. Çubuklar gelince hepsini bir araya bağlamış, oğullarına verip:

— Kırın bakayım şunları! demiş. Uğraşmışlar, uğraşmışlar, çubukları bir türlü kıramamışlar. Bunun üzerine çiftçi demedi çözmüş, çubukları birer birer vermiş, hepsi de çabucak kırılmış. Baba:

— Görüyorsunuz ya evlâtlarım, siz de birleşirseniz, düşmanlarınız size bir şey yapamaz, ama birbirinizle geçinemez, çekişirseniz, karşı koyamaz, yenilirsiniz... demiş"

Nurullah Ataç
Aisopos'tan Masallar

1. Çiftçi çocuklarının hangi durumlarından üzüntü duyuyor?
   a) Tembelliklerinden
   b) Anlaşmazlıklarından
   c) Beceriksizliklerinden
   d) Saldırganlıklarından

2. "Kâr etmemiş" sözü yerine bunların hangisini kullanırsak cümlenin metindeki anlamı bozulmaz?
   a) Kazanamamış
   b) Benzetememiş
   c) Değiştirememiş
   d) Yarar sağlamamış

3. Baba, çubukları bunların hangisinin anlatımı için kullanmıştır?
   a) Yaşamla savaşma gücü
   b) Kişisel zenginliklere sahip olma
   c) İyi huyları geliştirme
   d) Kardeşlerin geçim durumu

4. Çubukları kıran çocuklar hangi durumu anlatıyorlar?
   a) Saldırının kolay olduğunu
   b) Daha kuvvetli olmayı
   c) Dayanmanın gerektiğini
   d) Düşmanca davranışları

5. Çiftçinin davranışını en iyi anlatan atasözü bunların hangisidir?
   a) Birleşmekten kuvvet doğar
   b) Kalem kılıçtan keskindir
   c) Bin nasihat yerine bir olay yaşamak daha iyidir
   d) Ulu sözü dinleyen yüce dağı aşar.

6. Bu minik hikâyenin temel düşüncesi (anafikri) nedir?
   a) Kardeşler daima iyi geçinmeli
   b) Birlikten kuvvet doğar
   c) Büyüklerin sözü dinlenmeli
   d) Devamlı kavga edenler zayıf düşer

SOSYAL BİLGİLER

1. Türkiye'nin en doğusundan geçen meridyen dairesinin derecesi kaçtır?
   a) 46. doğu meridyeni
   b) 45. doğu meridyeni
   c) 38. doğu meridyeni
   d) 36. batı meridyeni

2. Dünya üzerinde herhangi bir noktayı bulmak için gerekli olan nedir?
   a) Meridyenini bilmek
   b) Paralelini bilmek
   c) Enlem ve boylamını bilmek
   d) Haritada var olmak

3. Türkiye'nin en batı ucu, başlangıç meridyenine göre nerededir?
   a) 36. doğu meridyeni
   b) 45. doğu meridyeni
   c) 28. doğu meridyeni
   d) 26. doğu meridyeni

4. İki meridyen arası nerede sıfır dereceye düşer?
   a) Ekvatorda
   b) Kuzey Kutbunda
   c) Kutup noktalarında
   d) Her yerde aynıdır

5. Yurdumuzun en kuzey noktasından 42. kuzey pareleli geçer. Bu noktanın ekvatora uzaklığı (düz bir hat olarak) kaç kilometredir?
   a) 2775 km
   b) 3267 km
   c) 4662 km
   d) 5440 km

6. II. Kosova zaferi hangi yılda kazanıldı?
   a) 1421
   b) 1440
   c) 1444
   d) 1448

7. II. Kosova zaferi ile kanıtlanan durum nedir?
   a) Türklerin bölünmezliği
   b) II. Murat'ın güçlülüğü
   c) Türklerin Balkanlardan çıkarılamayacağı
   d) Barışın yararları

8. Çelebi Mehmet'in Osmanlı tarihindeki önemi nedir?
   a) Osmanlı birliğini yeniden kurması
   b) Kardeşlerini yenmesi
   c) II. Murat'ı yetiştirmesi
   d) İlk deniz savaşını kazanması

9. II. Murat padişah olduğu ilk günlerde bunların hangisini yaptı?
   a) Karamanoğulları'nı yendi
   b) Macarlarla savaştı
   c) Varna zaferini kazandı
   d) Bizans'i kuşattı

10. Hangi hükümdar ilk kez 14 yaşında tahta geçti?
    a) II. Mehmet
    b) II. Murat
    c) Yıldırım Beyazıt
    d) Çelebi Mehmet

FEN VE TABİAT

1. Ahır ve çiftlik avlularında biriken hayvan dışkılarının saman ve ot artıkları ile karıştırılmasından ne oluşur?
   a) Yeşil gübre
   b) Hayvan yemi
   c) Tezek
   d) Doğal gübre

2. Ülkemiz topraklarının yaklaşık yüzde kaçı otlak ve çayırlarla

kaplıdır?
a) % 3
b) % 1
c) % 20
d) % 35

3. Kendiliğinden yeryüzüne çıkarak, akan suların adı nedir?
a) Kaynak
b) Artezyen
c) Kuyu
d) Oluk

4. Su çarklarının dönme hızına ve gücüne bunların hangisi tesir etmez?
a) Suyun yüksekten akması
b) Suyun akış hızı
c) Suyun bol olması
d) Suyun sıcak olması

5. Bunların hangisi tatlı su balığıdır?
a) Turna balığı
b) Orkinos
c) Sardalye
d) Uskumru

6. Kulakaltı tükrük bezlerinin mikroplanmasıyla hangi hastalık meydana gelir?
a) Kızamık
b) Su çiçeği
c) Kabakulak
d) Bademcik

7. "D vitamini" eksikliği vücudumuzda ne gibi bir bozukluğa neden olur?
a) Diş çürümesi
b) Raşitizm
c) Cilt hastalıkları
d) Gece körlüğü

GEÇEN HAFTANIN YANITLARI

TÜRKÇE
1) b, 2) d, 3) c, 4) c, 5) d, 6) a, 7) d, 8) b, 9) c, 10) b

SOSYAL BİLGİLER
1) a, 2) d, 3) a, 4) c, 5) a, 6) a, 7) c, 8) d, 9) b, 10) c

FEN ve TABİAT
1) c, 2) a, 3) d, 4) b, 5) c, 6) d, 7) a, 8) a,

MATEMATİK
1) a, 2) d, 3) b, 4) c, 5) a, 6) a, 7) b, 8) c, 9) a, 10) d.

8. "A vitamini" en çok hangi besinlerde bulunur?
a) Tahılda
b) Turunçgillerde
c) Ette
d) Tereyağı, süt ve yumurtada

9. Kol kemiklerimizi gövdemize bağlayan omuz kemeri hangi kemiklerden oluşmuştur?
a) Köprücük ve kürek
b) Leğen kemikleri
c) Omurga ve kaburga
d) Bilek kemikleri

MATEMATİK

1. 2 işçi bir bahçe duvarını 9 günde örüyor ve 1260 lira alıyorlar. Bahçe sahibi 2 yerine 6 işçi kullansaydı bu işte kazancı ne olurdu?
a) Ödediği para azalırdı
b) İş kısa zamanda yapılırdı
c) İşçiler daha az gündelik alırdı
d) Sonuç değişmezdi

2. Bir fıçıya litresi 195 kuruştan 21 litre, litresi 145 kuruştan 29 litre sirke konulmuş. Bu karışım litre başına 60 kuruş kâr konularak satılmış. Satış sonunda ele geçen tüm para (satış fiyatı) kaç liradır?
a) 103
b) 113
c) 130
d) 133

Aşağıda bir hastanın 12–18 Şubat tarihleri arasındaki sıcaklık değişimlerini gösteren bir grafik var. Bunu dikkatle inceleyin. Soruları ona göre yanıtlayın.

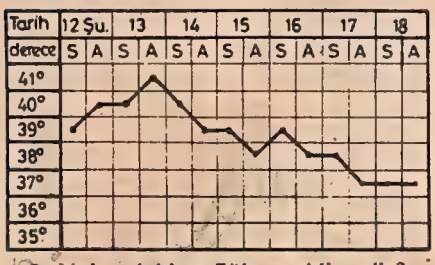

3. Yukarıdaki grafiğin çeşidi nedir?
a) Sütun
b) Şekil
c) Daire
d) Çizgi

4. Hangi tarihte hastanın vücut ısısı en yüksek durumdadır?
a) 12 şubat sabahı
b) 12 şubat akşamı
c) 13 şubat sabahı
d) 13 şubat akşamı

5. Bu cümlelerin hangisi ayın onbeşindeki sıcaklık durumunu doğru anlatıyor?
a) Sabah ve akşam aynı derece
b) Sabahki ateş akşam düşmüş
c) Sabah düşük, akşam yüksek
d) Devamlı yükseliyor

6. Hastanın hangi tarihte ateşi en düşük durumdadır?
a) 18 şubat sabah ve akşam
b) 12 şubat sabah
c) 15 şubat akşam
d) 17 şubat sabah

7. En yüksek vücut ısısı ile düşük vücut ısısı arasında kaç derece fark vardır?
a) 2
b) 3
c) 4
d) 5

8. Devamlı düşme gösteren vücut ısısı bir ara yine yükseliyor. Bu yükselme ne zaman oluyor?
a) 15 şubat akşamı ile 16 şubat sabahı arasında
b) 16 şubat akşamı ile 17 şubat sabahı arasında
c) 13 şubat günü sabahtan akşama doğru
d) 12 şubat günü sabahtan akşama doğru

9. Bu grafiğe bakarak nasıl bir yargıya varırız?
a) Hastanın ateşi düşmüyor
b) Ateş bir düşüp bir yükseliyor
c) Hasta iyileşiyor
d) Hasta kötüye gidiyor

10. Yanal alanı 314 cm 2, yüksekliği 10 cm olan silindirin hacmi kaç metre olur?
a) 68 litre
b) 78,5 litre
c) 71,5 litre
d) 75 litre.

Yanıtlar gelecek sayıda

akbank çocuk bankası

4.6.1979 tarihinde Akbank'ın Rumeli Caddesi'ndeki Şubesinde
ayrı bir bölüm olarak hizmetinize giren
Akbank Çocuk Bankası küçük dostları ile birlikte.

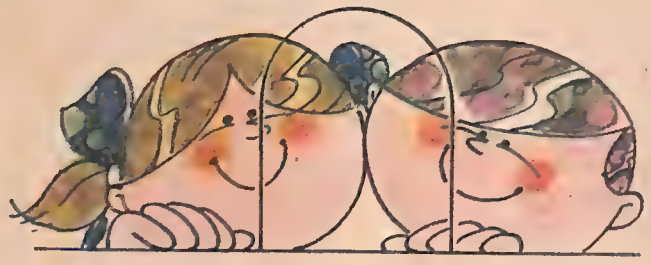

Şimdi bankanızda binlerce kardeşinizin hesabı var.
Tutun annenizin elinden, siz de bankanıza gelin.
Bankacı ablalarınız sizleri sevgi ile karşılayacak,
seçeceğiniz kumbaraları verecek,
banka ve tasarruf hesapları hakkında sizleri eğiteceklerdir.

HATIRLATMA:

Akbank Çocuk Tiyatrosu'nun
Ümit Tiyatrosu'nda
başarıyla süren oyunu
"Bizim Masallarımız" için
davetiyelerinizi
Akbank Çocuk Bankası'ndan
temin edebilirsiniz.

AKBANK

çocukların da sevdiği banka

REPRO

TAŞKIN AMCA

ATATÜRK'E MEKTUP

MERHABA can çocuklar!
Bir süre önce gazetelerde çok ilginç bir haber yayınlandı. Bilmem okudunuz mu? Okumuş olmanızı isterdim. Okumuşsanız, olaydaki pırıldayan anlamı ve güzelliği de duymuş olacaksınız. Okumamışsanız, bu yazımızla sizlerin de gözlerinizin önüne sermeye çalışacağım bu anlam ve güzellikleri..

Son zamanlarda, çeşitli nedenlerle, çeşitli biçimdeki zorluklardan ve çarpıklıklardan yakınan yurttaşlarımız Atatürk'e mektuplar yazarak, son umutlarının yine onda olduğunu bildiriyorlarmış. Anıt-Kabir Müdürü, bu mektupların günde 10'dan fazla olduğunu söylüyor. Çünkü yurttaşlarımız mektuplarını: "Ankara-Anıt-Kabir'de Atatürk" adresine yolluyorlarmış.

Yurdu tedirgin eden kargaşa olaylarından tutun da, geçim zorluğu ve yaşam güçlüğünden yakınan yurttaşlarımız, niçin böyle bir davranış içine giriyorlar acaba? Yanıtı çok kolay: Çünkü Atatürk, en zor, en çapraşık zamanlarda bize yol gösterdi, bizi esenliğe çıkardı da onun için..

Biz Türk çocukları olarak, sevgili Atatürk'ümüze bu açık mektubu yayınlıyoruz ve bu temiz duygularımızın, onun göklerde uçan temiz ruhuna ulaşmasını dua ediyoruz:

"Sevgili Atatürk!

Senin bize ve tüm yurttaşlarımıza çizdiğin yol, en akılcı, gerçekçi ve kurtarıcı yoldur. Bize, bizden gayrı ne kimse yardımcı olabilir, ne de yararlı. Ne arıyorsak, ne bulmayı umutluyorsak, senin her sözünde, her hareketinde bu yolların parlak anahtarlarını bulmamız olanaklıdır.

Çaresiz mi kaldık, açıp o güzel "Nutuk"taki sayfaları, satırları içimize sindire sindire okumalıyız.

Zor durumda mıyız: "Muhtaç olduğumuz kudretin damarlarımızdaki asil kanda var olduğunu" anımsamamız yeter.

Dünyanın en güzel bir yerinde kurulu güzel Türkiye'mizin nesi eksik? Bizim, dışarıdan alabileceğimiz hiçbir şey yok ama, senin tüm dünya uluslarına örnek olacak pek çok hareketin, sözün ve düsturun var. Köleliğin son bulmasını sen sağlamadın mı? Fakir, dayanaktan yoksun en küçük ulusların bile tutsaklık zincirlerini nasıl kıracaklarını örnekleriyle sen göstermedin mi?

Senden huzur, senden ekmek parası isteyen bunalmışlara, fani dünyadan elini çekmeden, tüm yolları, açık seçik belli etmedin mi? Tüm bu zorlukların olağanüstü çalışmalarla yok edilebileceğini söylemedin mi bize? Huzur isteyen, huzur için çalışmalı, ekmek isteyen, canını dişine takarak daha çok çalışmalı, diyoruz, gerçek değil mi sevgili Atatürk'ümüz?

Biz, Türk çocukları olarak sana söz veriyoruz: Senin yolundan ve izinden hiçbir zaman ayrılmayacağız. Her karanlıkta kalışımızda, sözlerin, mavi gözlerin ve ışıklı parolaların önderimiz olacak. Hiçbir zaman umutsuzluğa kapılmayacağız ve güzel günlerin mutlaka geleceğine olan inancımızı yitirmeyeceğiz..

Sen bizim çobanyıldızımızsın, seninle her zaman yolumuzu bulabileceğiz, huzur ve nur içinde yat Atatürk'ümüz!"

Tüm Atatürk çocuklarına candan sevgilerle!

ÖZEL İNDİRİM

DERİNLİK YAYINLARI SUNAR

1. Keleş Osman Evden Kaçıyor
Necati Tosuner - Roman 30 Lira

2. Keleş Osman'ın "Tarih"le Başı Dertte
Necati Tosuner — Roman 30 Lira

3. Çocuklara Şakacı Şiirler
Ali Püsküllüoğlu — Antoloji 25 Lira

4. Beyazların Çocuklarına Küçük Zenci Öyküleri
B.Cendrars — Öyküler 25 Lira

5, Kim Sevmez Uğurböceklerini
Abbas Cılga — Roman 25 Lira

6. Dayım Balon Olmuş
Necati Tosuner — Öyküler 25 Lira

7. Ahmet'in Gemileri
Tanju Cılızoğlu — Roman 25 Lira

8. Haylaz Çocuklara Öyküler
J. Prevert — Öyküler 25 Lira

9. İneklerden Biri Adı: "Oğlum"
E. Palmer — Roman 25 Lira

BU DOKUZ KİTABI ŞİMDİ DAHA UCUZA
235 LİRA YERİNE 175 LİRAYA
İSTEYEBİLİRSİNİZ

ÖDEMELİ GÖNDERİLİR ● DERİNLİK YAYINLARI P.K. 55 İSTANBUL

PITIRCIK'IN SERÜVENLERİ

Yazan: GOSCINNY-Türkçesi: VİVET KANETTİ-Resimler: SEMPE

SİHİRBAZ DIRDIR

DIRDIR'IN evine kahvaltıya davet edildik ve bu işe çok şaştık. Dırdır genellikle eve kimseyi çağırmaz; annesi gelmemizi istemiyor. Ama bu kez gemici amcası Dırdır'a bir sihirbazlık kutusu armağan etmiş. Ben Dırdır'ın palavra sıktığını, amcasının hiç de gemici olmadığını düşünüyorum. Neyse, izleyenler olmayınca sihirbazlık yapmak hiç gırgır bir iş olmadığından annesi Dırdır'ın bu kez bizi eve çağırmasına razı olmuş.

Geldiğimde bütün arkadaşlar ordaydı. Dırdır'ın annesi bizi kahvaltı masasına çağırdı. Sütlü çay ve sandviçler vardı; vasat. Evden getirdiği iki çikolatalı pastayı yiyen Lüplüp'e bakıyorduk hepimiz. Tabii hiç sormaya değmez, çünkü Lüplüp esaslı bir arkadaştır, her şeyini size verebilir, yemeği dışında.

Kahvaltıdan sonra Dırdır bizi salona götürdü. İskemleleri ard arda dizmişti. Dalgacı'nın babasının bize kukla oynattığı gün de öyle yapmıştık. Dırdır bir masanın arkasına geçti. Masanın üstünde sihirbazlık kutusu duruyordu. Dırdır kutuyu açtı. Kutunun içinde bir yığın şey vardı. Dırdır içinden bir sopayla kocaman bir zar çıkardı.

— Bu zarı görüyor musunuz? Büyüklüğü dışında diğer zarlardan hiçbir farkı yoktur... dedi Dırdır.

— Hayır, bunun dibi delik, içinde de bir başka zar var, dedi Gümüş.

Dırdır ağzını açtı, Gümüş'e baktı.

— Ne biliyorsun? diye sordu Dırdır.

— Biliyorum, çünkü aynı kutu bende de var. Dilbilgisi dersinde on ikinci olduğumda, babam almıştı, dedi Gümüş.

— Hile var demek, dedi Sırım.

— Hayır efendim, hile yok. Gümüş yalancının tekidir! diye bağırdı Dırdır.

— Zarın dibi yok işte. Yalancı olduğumu bir daha söyle de tokadı yapıştırayım, dedi Gümüş.

Ama dövüşemediler, çünkü Dırdır'ın annesi geldi. Bir an durup hepimize şöyle bir baktı, sonra içini çekti, sonra şöminenin üstünde duran vazoyu alıp çıktı. Bu zar olayı benim ilgimi çekmişti, daha yakından bakmak için masaya yaklaştım.

— Hayır! Hayır! Yerine dön Pıtırcık! Yakından bakmaya hakkın yok! diye bağırdı Dırdır.

— Nedenmiş efendim? diye sordum.

— Kuşkusuz hile var, dedi Sırım.

— Tabii. Zarın dibi yok. Zarı masanın üstüne koyduğunda içinden başka bir zar...

— Devam edersen evine dönersin, dedi Dırdır.

Dırdır'ın annesi bir daha geldi, piyanonun üstünde duran bir heykelciği alıp çıktı.

Dırdır zarı bıraktı, eline bir tencere aldı.

— Bakın, bu boş bir tencere, dedi Dırdır, tencereyi bize göstererek.

Sonra da Gümüş'e baktı ama Gümüş o sırada hiçbir şey anlamamış olan Dalgacı'ya, zar olayını anlatıyordu.

— Evet biliyorum. Boş tencerenin içinden sen bembeyaz bir güvercin çıkaracaksın, dedi Tırgır.

— Güvercin mi? Daha neler... Güvercini nerden çıkarmamı istiyorsun salak, dedi Dırdır.

— Televizyonda bir sihirbaz vardı, her yerden güvercinler çıkarıyordu. Salak

sensin, dedi Tıngır.

— Zaten istesem bile, tencereden güvercin çıkarmaya hakkım yok. Annem evin içinde hayvan istemiyor. Ufak bir sıçan getirdiğim gün olay çıktı. Peki kim salakmış efendim? dedi Dırdır.

— Yazık. Ben güvercini çok severim. Biraz ufak olur ama yanında bezelyeyle çok lezzetlidir. Tıpkı tavuk gibi, dedi Lüplüp.

— Sensin salak! Kimin salak olduğunu şimdi anladın mı? dedi Tıngır Dırdır'a.

Dırdır'ın annesi o sırada içeri girdi. Bana kalırsa kapının ardından bizi dinliyordu. Bize uslu durmamızı ve köşedeki lambaya dikkat

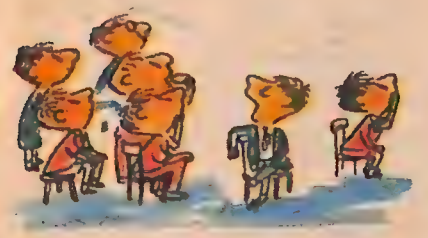

etmemizi söyledi. Odadan çıkarken bayağı sıkıntılı bir hali vardı.

— Zar gibi tencerenin de mi dibi yok? diye sordu Dalgacı.

— Evet öyle, dedi Gümüş.

— Yani hile var, dedi Sırım.

Dırdır o zaman çok öfkelendi, arkadaş olarak beş para etmediğimizi artık bize sihirbazlık numaralarını göstermeyeceğini söyledi. Surat asmaya koyuldu, kimse bir daha ağzını açmadı. Dırdır'ın annesi koşarak geldi:

— Ne oluyor? Sesinizi hiç duymuyorum! diye bağırdı.

— Suç onlarda! Numaralarımı göstermeme izin vermiyorlar! dedi Dırdır.

— Bakın çocuklar. Eğlenmenize bir şey demiyorum ama uslu durmak zorundasınız, yoksa sizi evinize yollarım. Şimdi alışverişe çıkmalıyım. Göreyim sizi, çok uslu oturun ve büfenin üstündeki saate dikkat edin.

Sonra Dırdır'ın annesi hepimize baktı, gözlerini tavana dikti, hayır dermiş gibi başını salladı ve dışarı çıktı.

— Şimdi şu beyaz topa iyi bakın. Birazdan onu yok edeceğim, dedi Dırdır.

— Bunda hile var mı? diye sordu Sırım?

— Tabii, cebine sokacak, dedi Gümüş.

— Hayır işte. Onu bal gibi yokedeceğim, diye bağırdı Dırdır.

Yok canım. Yoketmeyeceksin. Cebine sokacaksın dedik ya, dedi Gümüş.

— Topu yokedecek mi yoketmeyecek mi? diye sordu Toraman.

— İstesem bal gibi yokedebilirim işte. Ama istemiyorum işte, çünkü siz artık benim arkadaşlarım değilsiniz. Annemin hakkı var, barbarsınız siz!..

— Ben ne demiştim? Topu ancak bir sihirbaz yokeder. Bir gariban değil, dedi Gümüş.

Dırdır o zaman çok bozuldu, tokadı yapıştırmak için Gümüş'e doğru koştu. Gümüş bundan hiç hoşlanmadı, sihirbazlık kutusunu yere attı. Küplere binmişti Gümüş, Dırdır'la birbirlerini tokatlamaya başladılar. Biz çok gülüyorduk. O sırada Dırdır'ın annesi geldi. Olanlar fazla hoşuna gitmemişti galiba.

— Herkes evine! Hemen! diye bağırdı bize Dırdır'ın annesi.

Biz de evlerimize döndük. Kıyak bir gün geçirdik ama ben yine de düş kırıklığına uğradım. Dırdır'ın sihirbazlık numaralarını görmek isterdim doğrusu.

— Pöh! Bence Sırım haklı. Dırdır televizyondaki gerçek sihirbazlardan değil. O sadece hile yapıyor, dedi Dalgacı.

Ertesi gün Dırdır hâlâ dargındı, çünkü biz gittikten sonra sihirbazlık kutusunu toplarken beyaz topun yokolduğunu farketmişti.

KİRPİ ÇOCUK

UMUR BUGAY

BU YIL DA BÖYLE GEÇTİ

GEÇEN hafta yaş günümdü. 24 Aralık. On yaşıma bastım. "Kocaman adam oldun" dedi babam. Yanağımdan öptü. Annem evde pasta yaptı. Salih ile Zeynep bize geldi. Küçükken çok severdim yaş günlerini. Üçümüz masaya oturduk. Annem de başımızda. Ne yapacağımızı şaşırdık. "Neden hiç konuşmuyorsunuz çocuklar?" diyor. "Eğlenin hadi. Bugün eğlenmeniz gerek!" Oysa kendi aramızda biz ne oyunlar oynarız. Daha sonra babam geldi. "Eeee.." dedi, "Koca bir yıl daha gerilerde kaldı. Haftaya yılbaşı. Bakalım 1980 nasıl geçecek?"

Dünya Çocuk Yılı da bitiyormuş yıl sonunda. Müdür muavinimiz İzmarit'ten duyduk. Cavidan öğretmene söylüyordu. "Neyse" dedi, "Şu Çocuk Yılı belasını da atlattık başımızdan hocanım"... Cavidan Öğretmen başını salladı "Azdılar vallahi müdür bey. Şu yıl bi geçsin hepsinin terbiyesini vereceğim." Biz Salih'le okulun kapısında oturuyorduk. İzmarit göz ucuyla bakıyordu. "Bir kaç gün daha sabredin hocanım" dedi. "Hepsini sıradan geçireceğim. Bu yıl Eğitim Bakanlığının talimatı vardı. Elimizi süremedik keratalara. Yeni yıl gelsin siz görün." Cavidan öğretmen biraz sesini kısarak, "Velileri de şımartıyor bunları müdür bey" dedi. "Yüz buldular. Kimsenin çocuğuna laf söylenmiyor, canım. Şu benim gül çubuğunu çıkarayım ortaya da görsünler. Beslenme saatinde bizim sınıfı bir göreceksiniz. Vıcık vıcık yağ oluyor, sıraların üstü. Anneleri yağlı ekmekleri ellerine verip yolluyor. Sanki arkalarında hizmetçileri var hanımefendilerin..."

Salih dirseğiyle beni dürttü. "İzmarit bize bakıyor, sıvışalım buradan" dedi. "Ne yapıyoruz ki?" dedim, usulca. "Uslu uslu oturuyoruz şurada, kaçarsak, dikkatini çekeriz. Otur!.."

İzmarit ile Cavidan öğretmen konuşmalarını sürdürüyorlardı. Bir ara parmağının ucuyla bizi gösterdi, İzmarit. Başımız önümüzde söylediklerini duymuyormuşuz gibi dinledik. "Şunları görüyor musunuz hocanım, şu mikropları" dedi. "Okulda her hadisenin başını bunlar çekiyor." Cavidan öğretmen, "Biliyorum gibilerden başıyla onayladı. "Hele şu kirpi müdür bey" dedi. "O ne bilmiş ooo!" İzmarit dudağındaki sigarayı parmaklarının arasına alarak sesini yükseltti. "Siz onları bana bırakın, hocanım. Göreceksiniz bu yıl çıt çıkmayacak okulumuzda. Bir kaç gün daha sabredin. Şu Dünya Çocuk Yılı bir geçsin. Görün, bakın nasıl eziyorum kafalarını!.."

Yaaa.. 1979 böylece bitti. Bakalım gelecek yıl neler olacak? Merakla bekliyoruz.

bırakın yaratıcı ve becerikli çocuklarınız olsun..

ECE OYUN KİTAPLARINDA
çocuklarınıza 300'ü aşkın
oyun ve oyuncak panayırı var.

Yalnızca bir parça kağıtla, evinizdeki düğme, ip, paçavra gibi malzemelerle bunları yapabilirler. Bırakın yapsınlar.

Kendi yaptıkları oyuncaklar dükkanlarda satılanlardan çok daha değerlidir.. Unutmayın.

Bırakın, oyuncaklarını kendileri yapsınlar.
Göstersinler arkadaşlarına..
Gurur duysunlar.
Gurur duyun.

Kitapçılarda bulamazsanız.
Kuponu kesip bize yollayın.

Ajans incili

☐ Çocuklar İçin Hediyelik Eşya Sanatı
☐ Çocuğunuz ve Oyun
☐ Çocuklar İçin Kağıttan Oyunlar
☐ Çocuklar İçin Ev Oyunları

Adınız : _____
Adresiniz : _____
_____

Çocuğunuz ve Oyun özellikle siz büyükler içindir.

ECE YAYINLARI

Halaskârgazi Cad. Yapı Han 360/14
Şişli-İstanbul Tel. : 476931 - 408815

LARRY YUMA

3

VADİDEKİ TEHLİKE

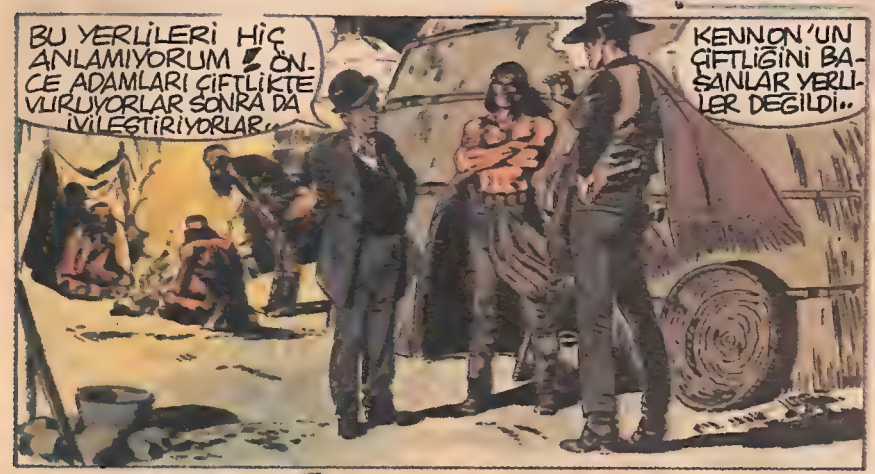

GECE YARISI PARKER'İN ÇİFTLİĞİ ÖNÜNDE
HEY PARKER ÇIK DIŞARI!
NE İSTİYORSUN SCRANTON?
ADAMLARIMLA GEÇİYORDUK. NASIL HERŞEY YOLUNDA MI?
GECE YARISI HATIRIMIZI SORANLARA İÇECEK BİR ŞEVİMİZ BULUNUR... GELİN İÇERİ..
BİR ŞEY YOK MARTHA. SCRANTON'LA ADAMLARI. ODANA DÖN!
BIRAK KALSIN.. NASIL OLSA O DA ÖLECEK...
NE DEMEK İSTİYORSUN?
MORGAN, FRANKLİN VE KENNON'UN ARAZİSİNİN TÜMÜ ELİME GEÇTİ. ŞİMDİ SIRA SENİN ARAZİNDE. ONU DA İSTİYORUM...
ÇOK ŞEY İSTİYORSUN SCRANTON!

AH!
KIPIRDAMAYIN!
SACHİTO VE ADAMLARI BİR İŞARETİME BAKIYORLAR. HİÇBİRİNİZ KIPIRDAMAYIN...
PARKER GİT ŞERİFE HABER VER.. SEN DÖNENE KADAR BEKÇİLİK YAPACAKLAR!
DOKTOR, SACHİTO, HOŞÇA KALIN.. KENNON'A, ÇİFTLİĞİNİ DERLEYİP TOPARLAYINCA TEKRAR UĞRAYACAĞIMI SÖYLEYİN..
SANA GELİNCE SCRANTON. YAPTIKLARINDAN DOLAYI ÖLECEKSİN. VADİDEKİ TÜM TOPRAKLARI İSTİYORDUN.. BİR MEZARLIK TOPRAK ALDIN... GÜLE GÜLE ÖTÜR...

Bilmece Bulmaca

Yanıtlar 64. sayfada

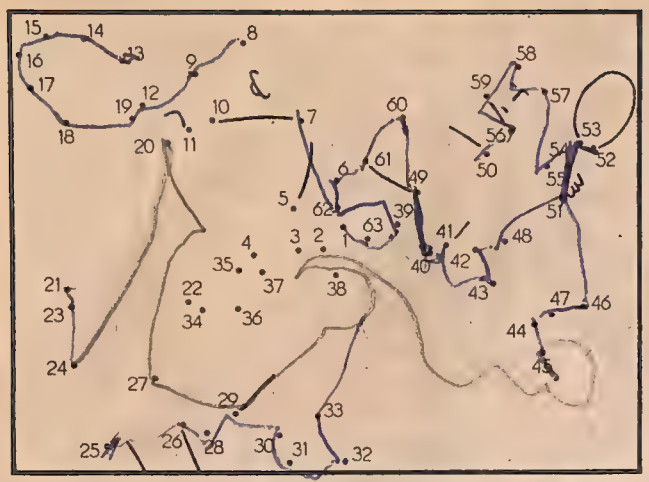

Noktalı yerleri birleştirelim bakalım ne çıkacak?

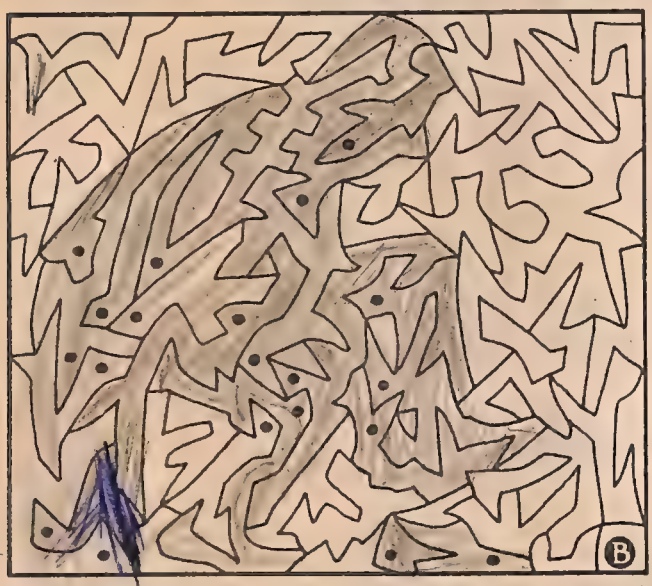

Noktalı yerleri kurşunkalemle boyarsak ortaya çok güzel bir resim çıkar. Bu iş için renkli boya kalemlerinizi de kullanabilirsiniz...

KİBRİTLER

Yandaki kibritleri öyle yerleştirelim ki, ortaya üç paralelkenar çıksın...

BU NEDİR?

Yandaki şeklin ne olduğunu acaba bulabilir misiniz?

8 FARK

Yukarıdaki iki resim görüyorsunuz. İlk bakışta ikisi de birbirinin aynı, öyle değil mi? Ama dikkatle bakarsanız arada tam sekiz fark bulacaksınız. Resimler bizden, bulması sizden...

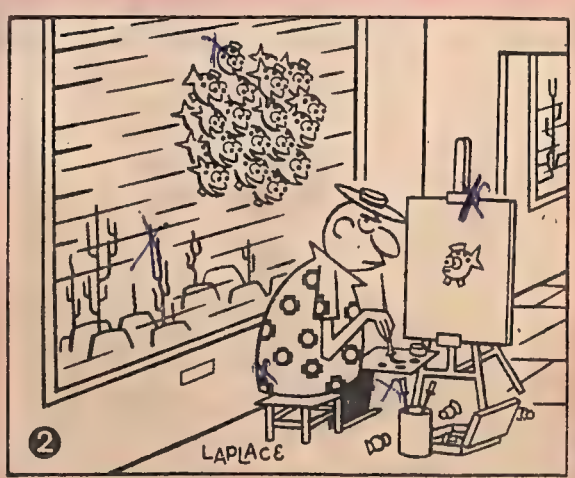

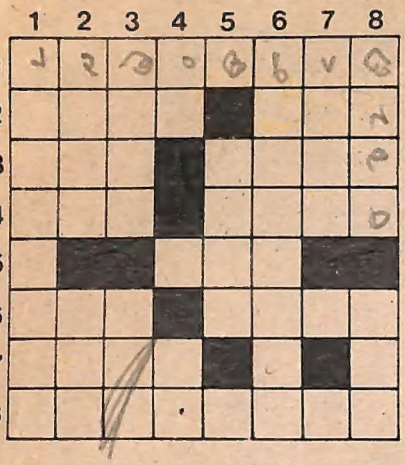

SOLDAN SAĞA: (1) Bitirmek, hiç bırakmamak. (2) Karadeniz'de bir iç deniz — (tersi) Bir erkek adı. (3) Çeşit — Hekimlikte kullanılan bayıltıcı bir sıvı. (4) Fakat, lâkin — Kemer, kopça gibi şeylerin ucunu birbirine tutturan araç. (5) Su felaketi. (6) Bir müzik türü — Üzerinde söz söylenen, yazı yazılan, yapıt oluşturulan düşünce, olay. (7) Komşu bir ülke. (8) Göllerde yaşayan bir tür istakoz.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: (1) Çeşitli hastalıklar taşıyan asalak bir böcek. (2) Bir meyve adı — İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık. (3) Siyah — İnce, yumuşak yaprak durumundaki organlara ya da organ kısımlarına verilen ad. (4) İlave — (tersi) Beyaz. (5) Bir bayan giysisi. (6) Mitleri inceleyen bilim dalı. (7) Taneli ya da toz durumunda olan şeyleri yabancı maddelerden ayıklamak için kullanılan bir araç. (8) Siyah — Muğla'nın bir ilçesi.

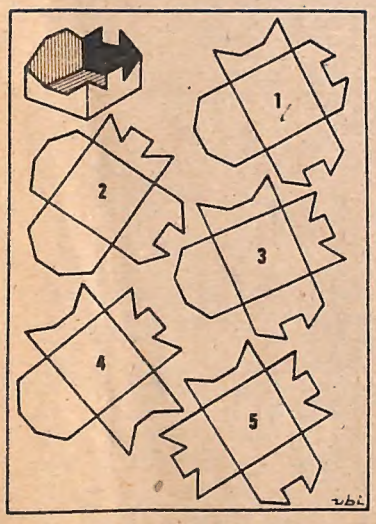

PARÇALAR

Yukarıdaki parçalardan hangisinin sol üst köşedeki şeklin açılmış biçimi olduğunu acaba bulabilir misiniz?

POLİS DOSYASI

Komiser acaba soyguncunun eve geldiğini nasıl anladı?

IKI RESIM

Yandaki şekiller birbirinin aynı, ancak birindeki bazı şekiller, öbüründe değişik yerlerdedir. Bu beş şekli ve yerlerini bulunuz

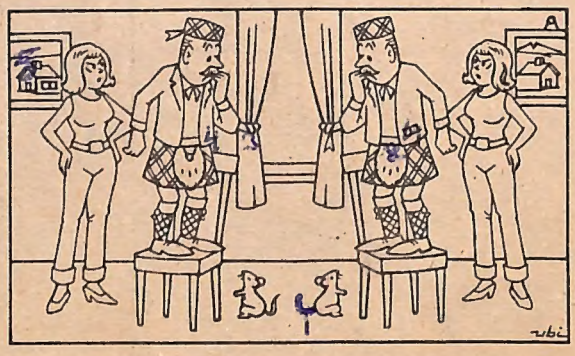

ULU BİR ORMAN GİBİ

Başı 8'nci sayfada

şarkı, marşlar söylemiyor musunuz hep bir ağızdan, coşkun bir ırmak gibi...

– Evet anne!..

– O zaman daha fazla düşünmeyin, bir araya gelin. Biribirinize uzak ağaçlar gibi durmayın. Tek olun. Ormanlaşın. Omuz omuza verin. Ne yağmur, ne sel, ne kar, ne yangın, hiçbir şey para etmez, geng ayakta kalır, gene ereğinize, güzel günlere ulaşırsınız. Yeter ki omuz omuza verin.

Annem, babaanneme:

– Sen çok akıllısın, dedi.

– Ne demek istediğini anladım, dedi babam.

– Sürüden ayrılanı kurt kapar, dedi babaannem. Hattâ biz de gelelim. Arkadaşlarınızın da aileleri gelsinler. El ele verelim, orman gibi olalım. Bak bakalım sırtımız hiç yere gelir mi? Karşımızda kim duracak, bizi kim sömürebilecek, özgürlüğümüzü kim elimizden almaya kalkacak, alabilecek?

– Yaşa be anne! dedi babam. Beni yüreklendiriyorsun. Söylediklerini yapacağım.

– Bütün annelerin görevi bu, dedi babaannem.

– Ben de babamla gideceğim, dedim.

Babaannem saçlarımı okşadı:

– Başından beri böyle konuşmanı bekliyordum evlat, dedi, güldü.

– Ardında böyle oğlun olunca korkma, dedi annem.

– Sen ne yapacaksın anne? diye sordu babam.

Babaannem uzun uzun güldü:

– İlahi çocuk, dedi. Sizi yalnız mı bırakacağımı sanıyorsun? Ben de geleceğim elbette. Hepimiz...

Babam kalkıp babaannemin kuru bir çalıya benzeyen elini öptü:

– Allahaısmarladık! dedi, yürüdü.

Koca bir dağ gibi yüce gözüktü babam gözüme. Ne kar, ne fırtına, ne sel yolunu kesemezdi. Ormanlaşmaya gidiyordu arkadaşlarıyla. Gerektiğinde insandan duvar, insandan sel, insandan yıldırım olacaklardı. Ne isterlerse yapabilirlerdi.

Babaannemin gözlerine baktım, dolu dolu yanan bir gaz lambasına dönmüştü. Bulunduğu yeri ışıl ışıl yapan, aydınlatan...

MEKTUP ARKADAŞI

Türkiye'nin her yöresinden yeni arkadaşlar edinmek ister misiniz? Bize adınızı, adresinizi, nelerle ilgilendiğinizi kısaca yazın. Bu köşede yayımlayalım...

- ERGİN YILDIZ: Yaşım 14. Spor yapmayı, müzik dinlemeyi, dans etmeyi severim. Ortaokul öğrencisiyim. Benimle yazışır mısınız?
  Adres: Gündoğan Mah. Çeşme Sok. No: 20 Yenişehir – BURSA
- GAMZE DOĞRU: Yaşım 12. Kitap okumayı, resim yapmayı, müzik dinlemeyi, spor yapmayı severim. Kart, bebek ve pul biriktiririm. Dergi okuru arkadaşlarla yazışmak istiyorum.
  Adres: Şeker Fab. Koloni Evleri No: 12 – UŞAK
- HÜSEYİN OĞUZ: Yaşım 8. Kitap okumayı ve televizyon izlemeyi çok severim. Yazışmak istiyorum.
  Adres: Feritpaşa Mah. Buhari Sok. No: 783 KONYA
- ZUHAL ÇETİN: Yaşım 14. Pul biriktiririm. Müzik dinlemeyi, kitap okumayı, bisiklete binmeyi, spor yapmayı çok severim. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum.
  Adres: Mithatpaşa Mah. 287. Sok. 45/2 Altındağ – İZMİR
- MURAT AKCAL: Yaşım 13. Bisiklete binmeyi çok severim. Dergi okurlarıyla yazışmak istiyorum.
  Adres: Reşadiye Mah. 80 Sok. No: 1 TARSUS
- HANDAN EKENER: Yaşım 12. Kitap okumayı, müzik dinlemeyi, yüzmeyi çok severim. Pul ve kart biriktiririm. Dergi okuru arkadaşlarla yazışmak istiyorum.
  Adres: Bahriyeli Sok. No: 40 Magosa – KIBRIS
- MUSTAFA EROĞLU: Yaşım 13. Futbol oynamayı, televizyon izlemeyi severim. Yazışmak istiyorum.
  Adres: 1395. Sok. No: 34 Kahramanlar – İZMİR
- ASLI SUCAK: Yaşım 10. Boş zamanlarımda kitap okur, spor yaparım. Çeşitli kentlerden arkadaşlarla yazışmak istiyorum.
  Adres: 24. Sok. 17/7 Bahçelievler – ANKARA
- EMİN BÖLÜKBAŞI: Yaşım 14. Futbol oynamayı, müzik dinlemeyi ve kitap okumayı severim. Yazışmak istiyorum.
  Adres: Kırmızıtoprak Mah. Doğdu Sok. Özlem Ap. 48/3 ESKİŞEHİR
- ZEHRA KARACAN: Yaşım 10. Boş zamanlarımda kitap okur, resim ve karikatür yaparım. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum.
  Adres: Ülkü Sok. Huzur Ap. 2 No: 12. Kartaltepe – KARABÜK
- CAN ÖZTÜRK: Yaşım 16. Ortaokul öğrencisiyim. Boş zamanlarımda kitap okur, müzik dinler, resim yapar, futbol oynarım. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum.
  Adres: İhsaniye Şerifbey Çeşmesi Sok. No: 14 Gürpınar Sitesi C Blok D.9 Çiçekçi – Üsküdar – İSTANBUL

YANITLAR

- KİBRİTLER:

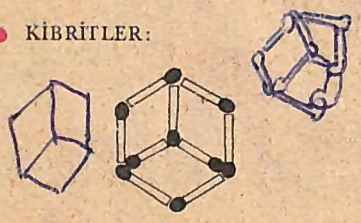

- BU NEDİR?: Yanan bir mumun yukarıdan görünüşü...

- 8 FARK: (1) Üstteki balığın kuyruğu. (2) Sağdan üçüncü bitkinin ucu. (3) Kutudaki fırçalardan soldakinin ucu. (4) Adamın gömleğindeki alt desen. (5) Yerde, sağdaki tüpün yeri. (6) Şövalenin üzerindeki tahta. (7) Soldan ikinci bitkinin altı. (8) Sağdan birinci bitkinin altındaki çizgi.

- KARE BULMACA: Soldan sağa: (1) Tüketmek. (2) Azak – İla. (3) Tür-Eter. (4) Ama – Toka. (5) Sel. (6) Caz – Konu. (7) Irak. (8) Karavida.
  Yukarıdan aşağıya: (1) Tatarcık. (2) Üzüm – Ara. (3) Kara – Zar. (4) Ek – Ka. (5) Etek. (6) Mitoloji. (7) Elek. (8) Kara – Ula.

- PARÇALAR: 5 numaralı parça.

- POLİS DOSYASI: Polisler eve geldiğinde kapının yanındaki çiçek yatık duruyordu. Çünkü onu bir kaç gündür kimse sulamamıştı (resim 2). Ama komiser ertesi gün yeniden eve geldiğinde, çiçeğin dik durduğunu gördü (Resim 4). Demek ki, onu birisi sulamıştı. Bunu uykucu polis yapamayacağına göre, eve giren soyguncunun ta kendisi idi.

- İKİ RESİM: (1) Farenin kuyruğu, kadının saçındaki şekil. (2) Adamın sağ yakası, tablodaki çizgi. (3) Tablodaki evin penceresi, adamın cebi. (4) Adamın belindeki para kesesinin üstü, tablonun üstü. (5) Şapkanın püskülü, perdenin bağı.

xx ZEMİN %05 SARI

OKURDAN OKURA

Bu sizin sayfanız... Şiirlerinizi, yazılarınızı, resimlerinizi ve kendi fotoğraflarınızı bekliyoruz.

ARIMCA'M

n burada doğmuşum
n benimsin Yarımca'm
r yerin cennet gibi
n benimsin Yarımca'm

n bir köykentsin
ne de sen güzelsin
r yerinle şensin
n benimsin Yarımca'm

ğların cennet gibi
vaların yemyeşil
ğlarınla şirinsin
n benimsin Yarımca'm

HÜLYA İKİZ

R TANEM

nneciğim diye
tılırım kollarına
sevginle her gün
eslenirim biraz daha

ürümeyi öğrendim
k sana "Anne" dedim
kumayı öğrendim
abır kanatlarının altında

astalansam üzülürdün
yrılmazdın başucumdan
nneciğim beni sen
e zahmetlerle büyüttün

ilmeyi kaptım senden
ısa nedir bilmem hiç
utlulukla bezenmiş
uvamızı kuran sen
asıl öderim hakkını
llar boyu düşünsem

SEVİL TÜREGÜN

DAĞ

Dağa gitsem bir gün
Görsem kır çiçeklerini
Cıvıl cıvıl öten kuşları
Dağa gitsem bir gün
Tatsam o güzel havasını
Tatsam meyvalarını
Bir evim olsa dağda
Küçük bir dere kenarında
Bir de atım olsa
Binip üstüne gezsem
Dağları, ovaları
Eve dönüp yatsam
Deliksiz bir uykuya

ŞAMİL ORDA

DENİZDE İMİŞ

İki dalgın arkadaş yolda konuşarak otobüse bindiler. Ünüformalı birisine parayı uzatarak bilet istediler. Ünüformalı adam:

— Yanlışlık oldu galiba, dedi. Ben deniz subayıyım.

Parayı uzatan adam ileri atıldı:

— Tüh be arkadaş gördün mü, otobüs yerine gemiye binmişiz.

HASAN AVCI

ANADOLU

Anadolu, Anadolu
Ovaların çiçek dolu
İnsanların umut dolu
Ne güzelsin Anadolu

Kuzu meler ovalarda
Çiçek açar hep dağlarda
Kiraz, üzüm ye bağlarda
Ne güzelsin Anadolu

Karlı yüce dağların var
Mavi, yeşil göllerin var
Ünü büyük Türklerin var
Ne güzelsin Anadolu

Şanlı tarih sayfaları
Ne güzelsin Anadolu

AYLİN GÖÇMEN

HANGİSİ YAKIN

Öğretmen, Ali'yi tahtaya kaldırır ve sorar:

— Oğlum, güneş mi daha yakın, yoksa Amerika mı?

— Elbette güneş öğretmenim. Güneşi görüyoruz, Amerika'yı göremiyoruz.

MEHTAP YAZLIK

SEVGİ

Sevgi mutluluk demek
Sev dağları, ovaları
Tüm doğayı
Sev kuşları, ağaçları
Bol bol
Sev her şeyi
Mutlu ol

DİDEM AYKUT

EV ÖDEVİ

Öğretmeni Ayşeyi azarlıyordu:

— Kızım sana ne oldu bu günlerde? Sınıfta, en iyi ev ödevlerini sen yapardın.

— Şey öğretmenim, babam seyahate çıktı da...

HÜLYA BULGURLUOĞLU

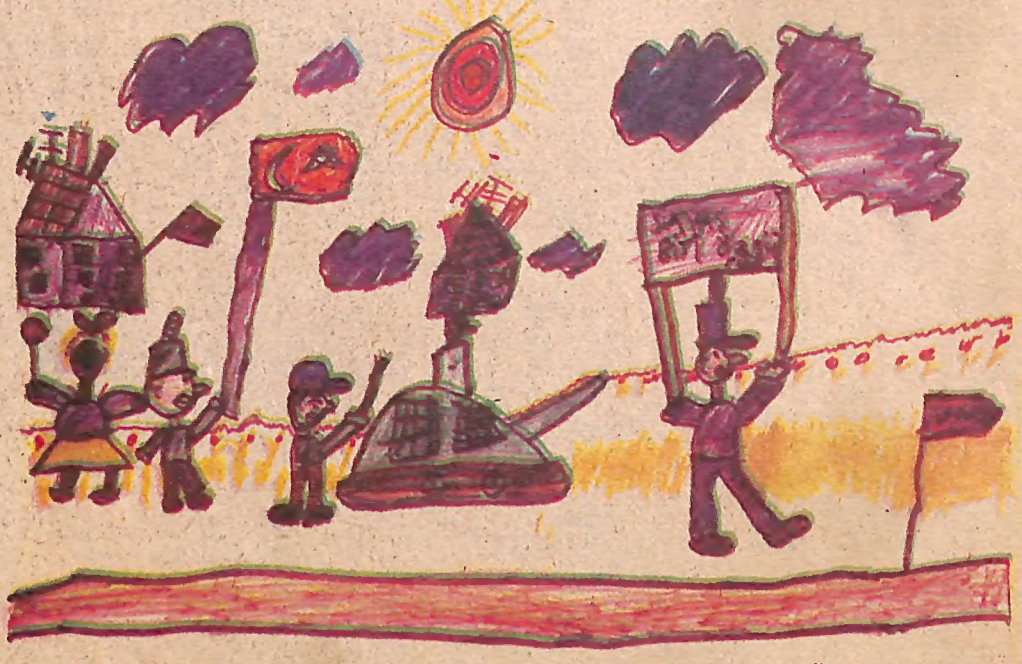

Resim: ÇAĞLAYAN UĞUR

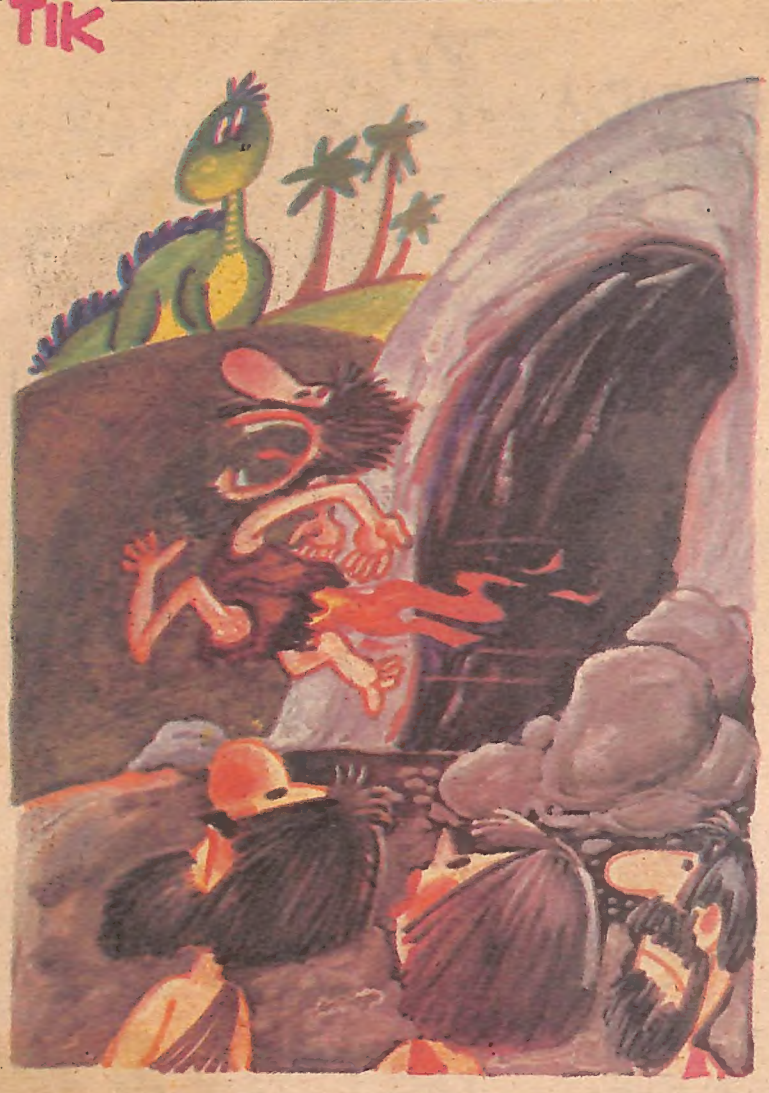

– Bulduum! Ateşi buldum!...

FIKRALAR

HİÇ

— Bana "Hiç"i tanımlayabilir misin?

— Elbette. "Hiç", aç çocukların yemek tabaklarında bıraktıkları şeydir!..

TARTIŞMA

İki arkadaş aralarında tartışıyorlardı. Biri:

— Akıllı adam sürekli kuşkudadır. Ancak budalalar herhangi bir konuda herşeyden emin olduklarını söyler.

— Sen buna inanıyor musun?

— Elbette. Yüzde yüz eminim.

PENCERE CAMI

Mehmet evin kapısından sevinçle girip bağırdı:

— Yaşasın! Bugün öğretmenim sorduğu bir soruya benden başka hiç kimse yanıt vermedi.

Anne ve babası şaşırdılar:

— Öğretmen ne sormuştu?

— Pencerenin camını kimin kırdığını...

NELER KALMIŞ?

Ercan'a doğum gününde tanıdıklarından, arkadaşlarından armağanlar, yemişler, pastalar, gelmişti. Bir kaç gün sonra ablası sordu:

— Gelen armağanlardan neler kaldı bakalım?

Ercan yanıtladı:

— Oyuncaklarımın kurdeleleri ile mide ağrısı...

KISACA

İÇİ GÖRÜLEN BALIKLAR ● "Cam Balığı" denilen bir çeşit balık, adından da anlaşılacağı gibi gerçekten cam gibi saydamdır. Öyle ki, bir yanından bakıldığı zaman, arkasındaki deniz bitkileri, kayalar, vs... kolayca görülür. Cam balığının iskeleti, solungaçları, hattâ beyni de apaçık görülebilir. Bu balık sıcak ülkelerin denizlerinde yaşar.

ALTIN DEĞERİNDEKİ KUŞ GÜBRESİ ● Şili, kuş gübrelerinden her yıl büyük gelir sağlar. Yeryüzünde doğal hidrat elde edilen tek ülke olan Şili'nin bu bakımdan bir eşi daha yoktur.

KÖPEKLER RENKLERİ GÖRÜRLER Mİ? ● Yapılan araştırmalar köpeklerin renk körü olduklarını ortaya koymuştur. Köpekler yörelerindeki şeyleri, tıpkı bizim renksiz (siyah-beyaz) film izlediğimiz gibi görürler. Bu yüzden köpeklerin sahiplerini, bulundukları yeri; kulübelerini tanımalarında, renklerin rolü yoktur.

İLK BİTKİLER ● Fosilleri bulunan ilk bitkiler günümüzden 500 milyon yıl önce yaşamış olan yosun ve bazı bakterilerdir.

YAZISIZ